

İstanbul Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Sosyal Antropoloji ve Etnoloji
Bölümü

x (Büyükdere x
Ekmekçioğlu Tuğla - Asmolen
Fabrikası işçilerinin Sosyal - Ekonomik
Durumlarının Araştırması)

3121

TEŞEKKÜR

Tezimin yapılışı sırasında benden yardımlarını esirgemeyen sayın hocam Prof. Dr. Charles W. Hart'a ve sayın hocam Doç. Dr. Nephân Saran'a ve sayın asistan Serap Ertüzün'e, fabrikalarında mülakat yaptığım sırada gerekli kolaylığı gösteren sayın fabrika Müdürü Sabri Ekmekçioğlu'na ve fabrika hakkında gerekli bilgileri veren sayın Zemin Mekaniği Temel İnşaatı Dr. Mühendisi Remzi Ülker'e teşekkürü bir borç bilirim.

PLÂN

I

KONU — AÇIKLAMA — GAYE
METOT VE MATERYAL

- A. ARAŞTIRMA METODU
 - a — Mülâkat fişlerinin hazırlanışı
 - b — Ön araştırma
 - c — Mülâkat uygulaması
- B. GÖRÜŞME ŞARTLARININ DURUMU
- C. MÜLÂKATLARDA İŞÇİLERİN TUTUMU VE DAVRANIŞLARI
- D. ÖRNEK SEÇİMİ VE MÜLÂKATLAR
- E. GÖRÜŞME FİŞLERİ İLE ELDE EDİLEN BİLGİLERİN DÖKÜMÜ

II

- A. TUĞLA HAKKINDA KISA BİR İZAH
 - a — Tuğlanın tanıtılması
 - b — Tuğlanın tarihçesi
 - c — Tuğlanın inkişaf etmesini temin eden faktörler
 - d — Tuğlanın yapıldığı maddeler
- B. TUĞLA SANAYİNİN TANITILMASI VE DOLAYISIYLA TUĞLANIN ELDE EDİLMESİNDE YARDIMCI OLAN DAİRELERİN TANITILMASI
- C. FABRİKANIN KURULUŞU
 - a — Kuruluşa iştirak eden müesseseler ve sermayeleri
 - b — Fabrikaya ham madde temin eden sahanın genişliği ve günlük tuğla istihsali

III

- A. KONUŞULAN 155 İŞÇİNİN ŞAHSİ ÖZELLİKLERİ VE AİLE YAPILARI
- B. KONUŞULAN 155 İŞÇİNİN MESKEN DURUMU
- C. KONUŞULAN 155 İŞÇİNİN EKONOMİK DURUMLARI VE ÇALIŞMA HAYATLARI
- D. KONUŞULAN 155 İŞÇİNİN İŞYERİ ŞARTLARI VE BAĞLI OLDUKLARI TEŞEKKÜLLER
- E. KONUŞULAN 155 İŞÇİNİN BOŞ ZAMANLARINI NASIL DEĞERLENDİRDİKLERİ

TABLoların İZAHİ

METOT VE MATERYAL :

Araştırmanın konusunu, Ekmekçiöglü Tuğla Fabrikasında çalışarak tuğla sanayine bilfiil hizmet eden işçilerin memleketlerindeki Sosyal-Ekonomik yaşantıları ile buradaki Sosyal-Ekonomik yaşantılarının ortaya konması teşkil etmektedir.

A — ARAŞTIRMA METODU - GÖRÜŞME :

Ekmekçiöglü tuğla fabrikası müdürü ile görüşüp fabrikada araştırma yapabileceğim hususunda müsaade alındıktan sonra, bütün fabrikayı görevli bir memurun refakatinde dolaşarak işçileri ve fabrikanın çalışma şeklini yerinde müşahade ettim. İlgili Sendika ile imzalanmış olan toplu iş sözleşmesini inceledim. Araştırmayı yapabilmem için gerekli bilgileri böylece temin ettim.

Sualleri hazırlayıp tasnifini yaptıktan sonra görüşeceğim işçinin % 20'i nisbetinde bir ön araştırma yaptım. Ön araştırmanın neticesinde bütün suallerin olumlu bir şekilde cevaplandığını gördüm. Sayın hocamız ile temasa geçerek suallerin yürüdüğünü bildirdim. Böylece görüşme fişi hazırlanmış oldu.

Mülakat uygulaması :

Ekmekçiöglü Tuğla Fabrikası Müdürünün bana verdiği bilgiye dayanarak fabrikanın tamamını kapsayan 310 kişiyi 2 gruba ayırdım.

1 — İdari personel buraya Müdüriyet, İmalât Şefliği, İdari İşler Şefliği girmektedir. Bunlar araştırmamızın konusu dışındadır.

2 — Esas konumuz ise bilfiil tuğla elde edilmesinde çalışan işçilerdir. Bunları tercih etmemize sebep tam manası ile tuğlada istihlal yapan işçi niteliğine sahip olmalarıdır. Bu işçilerin bedeni faaliyetleri fikri faaliyetlerinden çok fazladır. Bunlar 155 kişidir.

B — GÖRÜŞME ŞARTLARININ DURUMU :

Araştırmayı rahatlıkla yapabilmem için fabrikada bana bir oda tahsis ettiler. Mülakatlarımı burada hiç bir aksama olmadan tamamladım. Fabrikanın çalışma süresinde işçilerle konuşmam güç ve işin mahiyeti yönünden tehlikeli olduğundan, işçiyle iş başında iken mülakat yapmak pek mümkün olmadı. Fabrika 3 vardiyalı olduğundan ve vardiyada 15 günde bir değiştiğinden mülakatlarımı ya sabah ya da akşam 5 ten sonra yapmak mecburiyetinde kaldım.

C — MÜLÂKATLARDA İŞÇİNİN TUTUMU VE DAVRANIŞLARI :

Ön araştırma yapmak için fabrikaya gittiğimde işçi temsilcileri ile görüştim. Onlara maksadımı anlattım. Benimle konuşmayı kabul ettiler ve gerekli bilgileri vereceklerini söylediler.

Bu şartlar altında mülakatlarıma başladım ve hiçbir aksama olmadan devam etti.

D — ÖRNEK SEÇİMİ VE MÜLÂKATLAR :

Fabrikanın çalışarak bilfiil istihsalde bulunan işçilerini çalıştıkları yerlere göre Makina ve Fırın olarak 2 ana grupta topladım. İşçilerin

gruplara göre dağılımı şöyledir: Makina Grubunda 68 kişi, Fırın Grubunda 113 kişi. Fırın Grubunda fırın boşaltma işiyle meşgul olan işçilerle; çalıştıkları yerin çok sıcak olmasından ve kendilerinde işlerini bırakıp gelmeleri zaman kaybına sebep olduğundan konuşmak mümkün olmadı. 26 işçi ile bu sebepten mülakat yapamadığımdan Fırın Grubundaki diğer işçilerin ve Makina Grubundaki işçilerin tümü ile konuştum. Böylece Makina Grubunda 68 ve Fırın Grubunda 87 işçi olmak üzere 155 işçi ile mülakat yapmış oldum.

E — GÖRÜŞME FİŞLERİ İLE ELDE EDİLEN BİLGİLERİN DÖKÜMÜ :

Tatbik edilmiş olan 155 görüşme fişini evvelâ Makina-Fırın olarak 2 gruba, sonrada Ailesi Köyde, Evli-Bekâr ve Ailesi İstanbul'da Evli-Bekâr diye ayırdım. Bunada sebep 107 işçinin ailelerinin köyde kalmaları ve kendilerinde fabrikanın koğuşunda veya fabrikanın civarında kirada kalmaları idi.

Bu işçiler ekin zamanı, fabrikadan çıkış izni almakta ve 2-3 ay sonra veya daha kısa zamanda dönmektedirler. Memleketlerinden dönüşlerinde fabrikaya girmek istediklerinde kendilerine yeni işçi muamelesi yapılmakta, daha önce çalışarak kazanmış oldukları hakları kaybetmektedirler.

Dökümlerimi bu esasları göz önüne alarak yaptım. Dökümler yapılırken görüşme fişlerinde mevcut sorular 5 grupta toplanmıştır.

1 — Aile yapıları, 2 — Mesken durumları, 3 — Ekonomik durumları ve çalışma hayatları, 4 — Bu fabrikadaki işyeri şartları ve bağlı oldukları teşekküller, 5 — Boş zamanlarını nasıl değerlendirdiğinin tesbiti gibi.

Tablolarda sınıfların çeşitliliğine dokunulmayarak olduğu gibi gösterilmesi yoluna gidilmiştir. Dağıtımların karakterlerini kaybetmelerine çalışılmıştır.

A — TUĞLA HAKKINDA KISA BİR İZAH :

a — Tuğlanın tanıtılması :

Tarihte insan eli yapılmış ve her türlü yıpratıcı tesirlere rağmen günümüze kadar dayanabilmiş en uzun ömürlü yapı malzemesi bilindiği gibi tuğla ve benzeri pişmiş toprak mamulleridir. Bütün dünyada olduğu gibi Anadolu'da da Efes, Bergama, Sart, Side ve diğer tarihi şehir kalıntılarında çeşitli pişmiş toprak mamulleri, asırlar geçmesine rağmen el'an yapıldığı şekliyle sağlamlığını muhafaza etmektedir.

b — Tuğlanın tarihçesi :

Tuğlanın tarihçesi çok eskidir. M. Ö. 4000'e kadar dayanır.

Kerpici ilk islâh eden memleketler Sümerler, Asurlular, ve Eski Çin'dir. Çin bugün de bu sahada çok üstündür. Romalılarda toprak sayniinde oldukça ileri idiler. Afrika'daki kaleleri pişmiş tuğladan yapmışlardır. Pişmiş toprak malzemesi ile kubbeler, hamamlar yapma imkânını bulmuşlardır.

Avrupa'da da en üstün tuğla memleketleri Danimarka, Hollanda,

İsveç, İtalya ve Almanya'dır. Danimarka ve Hollanda da adetâ toprağı taşlaştırmaktadırlar. Bunada sebep memleketlerinde hiç taş olmamasıdır.

Memleketimizde de irili ufaklı 340 tane tuğla imalâthanesi vardır.

İstanbul'daki tuğla fabrikaları ise şunlardır:

Büyükdere'de ve Küçüküsuda Ekmekçioğlu tuğla fabrikaları,

Kâğıthane'de Topel, Halkalı'da Veziroğlu, Pendik'de Kurt tuğla fabrikalarıdır.

a — Tuğlanın inkişaf etmesini temin eden faktörler :

Tuğla yapımı gün geçtikçe inkişaf etmektedir. Eskiden tuğlalarda hiç boşluk bırakılmazdı. Teknoloji ilerledikçe hava boşlukları bırakılmış, daha iyi izole olabilme imkânı sağlanmıştır.

Prodüksiyonun artmasıda teknoloji ile mümkün olmuştur.

Bu vasıtaları bugün Ekmekçioğlu tuğla fabrikasının mamullerinde görebiliyoruz.

Ekmekçioğlu tuğla fabrikasının mamullerinin diğer vasıfları ise şunlardır: Betonarme binalarda hafiflik temin eder. Sesi geçirmez. 5, 6 veya 10 tuğlaya kadar işçilikden ve zamandan kazanılır. Diğer tuğlalardan daha ucuzdur. Rutubete mani olma ve ısı tecrit kabiliyeti yüksektir. Zelzele ve ufki kuvvetlere de mukavemeti oldukça fazladır.

d — Tuğlanın yapıldığı maddeler :

Tuğlalar muhtelif jeolojik devir killerinin nevilerinden yapılmaktadır.

Tuğlanın yapıldığı kilin ve yavan nede yağlı olmaması gerekir. Orta plastiste bir kil olmalıdır.

Tuğlanın esas bileşimi şudur: % 40 alümin, % 33 silis, %8-10 kaolin, % 5-7,5 demiroksit ve tali maddeler.

Bugün bu miktarlar kullanılarak, taşıyıcı tuğla ve dolgu tuğlası yapılmaktadır. Yığma blok tuğlasıda denilen taşıcı tuğlalar yapılan bir inşaatın duvarlarında kullanılır ve ilâve kolon konmaz. Dolgu tuğla ise betonarme inşaatın boşluklarını doldurur.

B — TUĞLA SANAYİNİN TANITILMASI VE DOLAYISILE TUĞLANIN ELDE EDİLMESİNE YARDIMCI OLAN DAİRELERİN TANITILMASI :

Tuğla sanayii 4 kısımda incelenir.

1. Kısım: Toprağın kazılması:
 - a. Taşınması
 - b. Kırılması
 - c. Ufalanması
 - d. Su verilip çamur haline getirilmesi

Bu kısımda kullanılan makineler :

1. Kazıcı olarak Buldozerler
2. Yükleyici olarak Ekskavatör

3. Taşıyıcı olarak Dekovil hattı
4. Kırma-Ufalama makinesi olarak Kolergank ve Valsler
5. Toprağı ayarlı dökmek için ve karıştırma nisbetlerini vermek için Beşiger makinaları.

Bu kademedен toprak içinde en çok 2 mm. kadar kalınlıkta parçalar ihtiva edecek şekilde çamur halinde çıkar.

2. Kısım : Şekil verme kısmı :

Hazırlanan çamur ya bir dinlenme veya direkt olarak Vakumagregat adı verilen bir makinadan geçirilir. Ve bu makinanın önüne konan özel kalıptan şekil alarak çıkar. Aynı zamanda vakum uygulanarak çamurun içindeki hava boşaltılır çamurun kompakt ve sıkı olması ve aldığı şekli muhafaza etmesi temin edilir.

3. Kısım : Kurutma kısmı :

Şekil alan çamur özel parmak arabaları adı verilen vasıtalarla kurutma dairesine gönderilir. Burada çıtalar üzerinde istiflenmiş olarak kurutmaya terk edilir. Kurutma sıcak hava ile temin edilir. Sıcaklık 80 derecedir. Sıcak hava içerdeki ısıtıcı binalarından gelir. Kurutmada kamaraların gerek döşemeleri gerek tavanları delikli olup sıcak hava arada dolaşır. Kurutma önemli teknolojik bir aşamadır. Bu nedenle hassas kontrol gerektirir. Aynı zamanda fırına giden malzemenin içinde hiç rutubet olmaması gerekir. Çünkü fırındaki sıcaklık ani geleceği için içerdeki rutubet nedeniyle buharlaşma basıncı tuğlayı patlatır.

4. Kısım : Pişirme kısmı :

Bu sanayide başlıca üç tip fırın vardır. Hoffman, Zigzag, Tunel fırınlarıdır. Bunlardan en moderni sırasile Tunel sonra Zigzag ve Hoffmandır.

Fabrikadaki fırınlar Zigzag fırınlarıdır.

Bir zigzag fırında 4 ameliye yanyana yapılır.

- a— Doldurma
- b— Soğutma
- c— Boşaltma
- d— Pişirme

Bu ameliyeler birbirini takip etmek mecburiyetindedir. Ve akkor hale gelen bir tuğla üzerine atılan kömürün yanması sonucu önündeki tuğlayıda pişirerek devam eder. Bu iş daima devamlıdır. Fırında ateş daima hareket eder.

Pişen bir malzeme yavaş soğutulmalı, bilâhare boşaltılmalı ve yükleme yapılmalıdır.

Fırınlarda yaklaşık olarak 950-1000 derece sıcaklık vardır.

İşçinin bu fabrikadaki bedeni güç sarfı çok fazladır aynı zamanda işçi birçok güçlüklerle karşı karşıyadır.

Bunlardan 1. Toprağın kazılması ve yüklenmesi sırasında toz mahsuru, 2. Kömürün istif edilmesi taşınması ve kullanılması sırası toz

mahsuru, 3. Kurutmada sıcak havanın ve ihtiva ettiği kömür tozu kül ve karbondioksidin mahsuru, 4. Fırınlarda sıcaklığın külün ve kömür tozunun mahsuru, 5. Çeşitli makina dişli kayış, kesici gibi kısımlarile kullanılan çok sayıda elektrikli makinaların mahsurları. Makinalar devamlı kontrol edilmezse kazaya sebep olur.

Bu fabrikadaki kömür tozunun mahsurunun ortadan kaldırılması için dış memleketlerde olduğu gibi fuel-oil kullanılması gerekmektedir. Modern fabrikalarda, kömür en ufak zerresine kadar yakıldığı için toz mahsuru olmamaktadır. Bu fabrikadaki kömür tozusunun bir sebebede kömürün kalitesinin düşüklüğüdür.

C — FABRİKANIN KURULUŞU :

Fabrikanın kuruluşu 1840'a kadar iner. O zamana kadar tuğla Marsilya'dan getirtilirdi. Yapılan tetkikler neticesinde toprak uygun görülünce, Marsilya'dan ustalar getirtilmiş ve imalât yapılmıştır.

1926 da Rum ve Ermeni'ler İptidai harman tuğlaları kurmuşlardır. 1933'te lokomobil ve çamur makinası ile birlikte terakki etmiştir.

Fabrikanın esas gelişimi 1954 yılındadır. 1956 da tecrübe çalışması yapılmış 6 milyon 400.000 TL. sarfedilmiştir. 1959 da Kurutma Fırın teşkilâtı kurulmuş ve moden makinalar getirtilmiştir. Alman mühendislerde gelerek çalışmalar yapmışlardır.

Fabrika 1960 dan sonra Ekmekçioğlu'nun işletmesine geçmiştir. Ekmekçioğlu bu fabrikada kiracıdır. Senede 650.000 TL. ödemektedir.

Ekmekçioğlu'nun tuğla sanayiindeki ilk teşebbüsü 1956'da İzmir'de Altın Kiremit Fabrikasını kurmakla başlar. Fabrika hâla faaliyetine devam etmektedir. İş piyasasında tuğlaya duyulan ihtiyacı karşılamak üzere kiremit fabrikasını kurmuşlardır. Muntazam ve gayretli bir çalışma Ekmekçioğlu'nu bugünkü durumuna getirmiştir.

a — Kuruluşa iştirak eden müesseseler :

Fabrika Yapı ve Kredi Bankasının bir partispanyonudur.

b — Fabrikaya ham madde temin eden sahanın genişliği ve günlük tuğla istihsali :

Mamul için gerekli ham madde fabrikanın arkasındaki dağdan temin edilir. İnşaat alanı 6000 m² dir. Sahip olduğu arsa ise 345.000 m² dir. % 15 civarında yağlı kil ise Kilyos civarından temin edilmektedir.

Bugün fabrikanın günde imal ettiği kapasite 6-10,5-22 birim hacim katı olarak 150.000 adettir.

Fabrikanın satış yerleri : Bütün İstanbul, Kastamonu, Uşak, Ankara ve Adana'dır. Karadeniz'den gelen mavnalar dönüşlerinde boş gitmemek için tuğla yüklerler. Böylece tuğlalar Rize'ye kadar gider.

TABLULARIN İZAHI :

Konuşulan 155 İşçinin Aile Yapılarını Gösteren Tablolar: (A Tabloları)

Aile Tablolarının izahını yapmadan önce, Tablo A1 de Fabrika İşçilerinin Fabrikanın Bölümlerine, Evli-Bekâr oluşlarına göre Gruplamasını görüyoruz.

Fabrikanın bölümleri Makina ve Fırın olarak konuşulan 155 işçi de Evli ve Bekâr olarak ayrılmıştır. Makina Bölümünde 155 işçinin % 43.9'u, Fırın Bölümünde de % 56.1'i vardır. Evli ve Bekâr İşçiler yönünden Fabrikanın Bölümlerini incelersek, 111 Evli işçinin % 52,3'ü Makina, % 47.7'i Fırın Grubundadır. 44 Bekâr İşçinin de % 34,1'i Makina Grubunda, % 65.9'u Fırın Grubundadır. Evli işçilerin %'i Makina Grubunda, Bekâr işçilerin %'i de Fırın Grubunda yüksektir.

Tablo A2 ve A3 te konuşulan işçilerin Fabrikanın Bölümlerine Evli - Bekâr oluşlarına ve Ailelerinin Köyde - İstanbul'da oluşlarına göre ayırımını görüyoruz.

Evli işçiler, 155 işçinin % 71.6 ve Bekâr işçilerde % 28.4'ni teşkil etmektedir. Evli olan işçilerden Ailesi köyde olanlar 111 Evli işçinin % 64.9 ve Ailesi İstanbul'da olanlar % 35.1 ni meydana getirmektedir ki, buradan işçilerin büyük bir kısmının Ailelerinin köyde olduğunu, memleketleriyle sık sık temasta olduklarını anlıyoruz.

Tablo A5 te Aile Nüfusunun Pozisyonun da Tüm Nüfus 886'dır. Makina Grubunda 2, ve Fırın Grubunda 3, olmak üzere 5 yalnız Bekâr vardır. Yalnız bekârlar, ne köylerinde ne de İstanbul'da kimseleri olmayan tek başlarına oturan kişilerdir. Geri kalan Evli ve Bekâr 150 işçinin Aile Nüfus toplamı ise 881'dir. 137 baba 881 Nüfusun % 15.5, 146 anne % 16.6, 452 Çocuk (kız-erkek) % 51.3, 146 diğer (kadın-erkek) % 16.6'ı meydana getirmektedir. Çocuk %'sinin büyüklüğü dikkat çekicidir.

A6 da 155 işçinin Ortalama Aile Nüfusu 5.7'dir. Makina Grubunda Evli-Ailesi Köyde olanlarda, ortalama Aile Nüfusu 6.7, Fırın Grubunda ise 6.6'dır. Makina Grubunda Evli-Ailesi İstanbul'da olanlar da ortalama Aile Nüfusu 4.2, Fırın Grubunda ise 4.3 tür.

Bekâr işçilere gelince; Makina Grubunda Ailesi köyde olanların Ortalama Aile Nüfusu 5.8, Fırın Grubunda ise 6.5 dir.

Makina Grubunda İstanbul'da oturan 2 işçi yalnız bekârdır. Fırın Grubunda ise İstanbul'da oturanlardan 3 işçi yalnız bekârdır. Diğer 2 işçinin Ailesinden 1'inde 2 kişi, diğerinde ise 5 kişi vardır.

Tablo A7 de Aile Nüfusunun dağılımını görüyoruz. Ailede Tüm Nüfus 881'dir. Ortalama Nüfus 5.9 dur. Babanın Ortalama Nüfusa oranı 0.9, annenin 1.0, çocuğun 3.0, diğer'in 1.0'dir.

Makina Grubunda Ailede Tüm Nüfus 370, Ortalama Nüfus 5.6 dir. Babanın ortalama Nüfusa oranı 0.9, annenin 1,0 çocuğun 2.7, diğerin 1.0 dir.

Fırın Grubunda ise Ailede Tüm Nüfus 511 dir. Ortalama Nüfus 6.1 dir. Babanın ortalama Nüfusa oranı 0.9, annenin 1.0, çocuğun 3.3, diğerin 0.9'dur.

Tablo A5 teki gibi 1 anneye 3 çocuk düşmektedir. Aileler gayet kalabalıktır.

Konuşulan işçilerin yaş gruplandırılmasına gelince: (Tablo A8) 155 işçinin yaş ortalaması 28.0'dir. Bu, bize konuşulan işçilerin hayli genç yaşta olduklarını göstermektedir.

Makina Grubunda Evli İşçilerin yaş ortalaması 30.5, Fırın Grubunda ise 31.5'tur.

Bekâr işçilerin yaş ortalaması Makina Grubunda 22.5, Fırın Grubunda 20.0 dir. Buradan da bekâr işçilerin evli işçilere nazaran daha genç olduklarını anlıyoruz.

Bu durum da bize Fabrikanın genç işçiye ve dolayısıyla bedeni kuvvete fazla olan ihtiyacını gösterir.

Tablo A9'da konuşulan 155 işçinin tahsil durumunu incelersek, % 35.5 tahsili olduğunu % 47.7 hiç tahsili olmadığını, % 16.8'de okur-yazar olduğunu görüyoruz.

Bu durumu evli ve bekâr işçiler yönünden ele alırsak, her 2 grupta da evli olup tahsili var olan işçiler, bekâr olupta tahsili var olanlardan daha fazladır.

Tahsili olan işçilerden yalnız Evli-Fırın Grubunda 1 işçi Ortaokul Mezunu olup diğerleri İlkokul mezunlardır.

Bu da bize işçilerin tahsil seviyelerinin düşüklüğünü gösterir.

Tablo A10'da konuşulan işçilerin evli olanlarının eşlerinin, bekâr olanlarının annelerinin yaş ortalaması 29.0'dur.

Makina ve Fırın Grubunda evli işçilerin eşlerinin yaş ortalamaları 26.5 tur. Buradan evli İşçilerin Ailelerinin genç aileler olduğunu anlıyoruz.

Makina Grubunda Bekârın, annesinin yaş ortalaması 45.0, Fırın Grubunda ise 47.0 dir.

Konuşulan İşçilerin evli olanlarının eşlerinin, bekâr olanlarının annelerinin tahsil durumlarına gelince: Tablo A11 146 kişinin % 11.0'i tahsilli, % 70.5 hiç tahsili yok, % 18.5 okur-yazardır. Tahsili olanlardan sadece Makina-Evli Grubundaki bir işçinin karısı Enstitü mezunu olup, diğerleri ilkokul mezunlardır.

Evli işçilerle hanımlarının tahsil durumlarını mukayese ettiğimizde: Her 2 grupta da evli işçilerden tahsilli olanların toplamı, hanımlarının toplamından fazladır. 111 Evli işçiden 39'nun tahsili vardır. 113

Evli işçi eşininde 14'nün tahsili vardır. Bu durum kadınların tahsil oranının erkeklere nazaran daha düşük olduğunu göstermektedir.

Tablo A12 de evli olanının eşinin, bekâr olanının annesinin Nüfus kâğıtlarının olup olmadığına bakarsak 146 kişiden % 67.1'nin Nüfus kâğıdı olduğunu, % 32.9 Nüfus kâğıdının olmadığı görülür. 113 Evli eşininde 82'nin Nüfus kâğıdı vardır. Tablo A27 de Evli İşçilerin nikâh şekillerini incelersek 83 evlinin resmî nikâhlı olduğu görülür. Buradan da resmî nikâh sırasında Nüfus kâğıdı çıkartıldığı anlaşılmaktadır.

Tablo A13 de konuşulan işçilerden evli olanının kız çocuğunun, bekâr olanının kız kardeşinin Ya Gruplamasında, ortalama yaş 8.0 dir.

Makina Grubunda evlinin kız çocuğunun yaş ortalaması 5.0, Fırın Grubunda ise 7.5 tur. Makina Grubunda bekârın kız kardeşinin yaş ortalaması 9.5, Fırın Grubunda ise 6.5 tur.

Tablo A14 te evli olanının kız çoğunun, bekâr olanının kız kardeşinin tahsil durumlarına bakarsak 184 kişinin % 38.0 küçük olduğu için okula gitmemekte, % 34.3 tahsilsiz, % 4.3 okur-yazar, % 23.4 tahsili vardır. Bu durumu kız çocuk ve kız kardeş yönünden incelersek evlinin kız çocuğunun tahsilli olanının toplamı, bekârın kız kardeşinin tahsilli olanının toplamından fazladır. Bu demektirki, evli ailelerde kız çocuğunu okutmak biraz daha önem kazanmaktadır. Çünkü anne baba genç ve bekârın annesine nazaran daha tahsillidir.

Tahsili olanların derecesine bakarsak, her 2 grupta tahsili olan 43 kişinin % 81.4'ü ilkokula devam etmektedir. % 14.0'ı ilkokul mezunudur. Diğerleri ise % 4.6 dır. Diğerde 2 kişi vardır. Bunların evlinin kız çocuğu oluşu dikkati çeker. 1'i Lise mezunudur, diğeride Liseye devam etmektedir.

A15 te 184 kişinin % 69.0 nun nüfus kâğıdı var, % 31.0 nin Nüfus kâğıdı yoktur.

Konuşulan işçilerden Evli olanlarının Erkek çocuğunun bekâr olanın Erkek kardeşinin yaş gruplaması 7.5 tur. (A16) Makina Grubunda Evlinin Erkek Çocuğunun yaş ortalaması 4.5, Fırın Grubunda 5.5 tur. Makina Grubunda Bekârın Erkek kardeşinin yaş ortalaması 16.0, Fırın Grubunda ise 17.5 tur.

A17 de Tahsil Durumlarını incelersek 229 kişinin % 47.6'sı küçük, % 14.9 nun hiç tahsili yok, % 1.7'i okur-yazar, % 35.8'i de tahsillidir. Tahsili var olanlardan % 59.8'i ilkokula devam etmektedir, % 32.9'u ilkokul mezunudur. 1 kişi Ortaokula devam etmektedir. 1 kişi Ortaokul mezunu, 1 kişi ise Lise mezunudur. Diğerde olan 3 kişiden 2'i Öğretmen Okuluna, 1'i de Tekniker Okula devam etmektedir.

Bu durumu Evlinin Kız Çocuğu ile Erkek Çocuğu yönünden mukayese edersek Erkek çocukların tahsil oranı Kız çocuğunkinden fazladır. 4 kişide ilkokuldan sonra tahsillerine devam etmişlerdir. Erkek çocuklarda tahsil oranı, kız çocuklara nazaran biraz daha önem kazanmıştır.

A18 de ise 229 kişinin % 76,4 nün Nüfus kâğıdının olduğu, % 23.6 nın da olmadığı görülür.

A19 da konuşulmayan Babanın yaş ortalaması 49.5 tur. Bu durum Makina Grubunda 50.5, Fırın Grubunda 48.5 tur.

A20 konuşulmayan Babanın % 26.9 tahsilli, % 69.2 hiç tahsilsiz, % 3.9 okur-yazardır. Tahsilli olanların hepsi ilkökul mezunudur. Ve sadece 1 konuşulmayan Babanın Nüfus Kâğıdı olmayıp, diğerlerinin vardır.

A21 Diğer kadın yaş ortalaması 42.5 tur. Makina Grubunda 47.5, Fırın Grubunda 36.0 dır. Diğer Grubuna Büyükanne, Kızkardeş ve Diğer Kadın Akraba dahil edilmiştir.

Diğer Erkek yaş ortalaması ise 33.5 tur. Makina Grubunda 32.0, Fırın Grubunda 35.5 tur. Diğer Erkek Grubunda Büyük Baba, Erkek Kardeş ve Diğer Erkek Akraba dahil edildi.

Ortalama yaşın küçük oluşuna sebep torunların fazla oluşudur.

Diğer Grubunda (percentile) hesabı yapıldı. Bunların Büyükbaba oluşu muhtemeldir.

	Büyükbaba yaşı :	90 percentile =	76.5
Makina Grubunda	» : »	»	= 64.5
Fırın Grubunda	» : »	»	= 77.0 dir.

Tablo A22 de Diğer Kadının tahsil durumunda: % 8.1'i küçük, % 77.4'nün hiç tahsili yok, % 14,5'nun da tahsili vardır. Tahsili olanların % 55,6'ı ilkökula devam etmektedir, % 44,4'ü ilkökul mezunudur. Diğer erkeğin tahsil durumunda ise; % 4.8'i küçüktür. % 56.0'nun hiç tahsili yoktur, % 7.1 de okur yazardır. % 32.1'nin de tahsili vardır. Tahsili olanların % 22.2'i ilkökula devam etmektedir, % 59,3'ü ilkökul mezunudur, % 7.4'ü Ortaokula devam etmektedir, % 7.4'ü Ortakokul mezunudur, % 3.7'ide Liseye devam etmektedir.

Diğer erkeğin tahsilli olanları, diğer kadının tahsilli olanlarından 3 misli fazladır. Bu durumda bize Diğer erkekte tahsile daha fazla önem verildiğini gösterir.

Tablo A23, Diğer kadında % 48.4'ün Nüfus kâğıdı var, % 51.6'nın Nüfus kâğıdı yoktur. Diğer erkekte ise %83.3'nün Nüfus kâğıdı var % 16.7'nin yoktur. Erkeklerde Nüfus kâğıdı % nin çokluğu dikkati çeker.

İşçilerin Evlilik Durumlarına gelince: 111 Evli işçinin son evlilik yılı 1956'dır.

A24 te Evli olan işçilerin kendilerinin ve hanımlarının kaç defa evlendiklerine bakarsak 2 işçi 2 evlidir ve böylece 113 Evli toplamında % 87.6 K1. - H1. Evliliği, % 7.1 K2. - H1., % 2.6 K3. - H1., % 9.0'u K2.-H2., % 1.8'i K1. - H2. evliliğidir.

Her 2 Gruptada 1. Evliliği olanlar çoğunluktadır.

A25 te Erkeğin 1. Evlilik yaş ortalaması 21.5, kadının 17,0'dir. Bu da evli ailelerin çok genç yaşta evlenmiş olduklarını gösterir.

A26 da, Kadının ve Erkeğin 1. Evlilikleri olan 99 kişinin % 90,9'u memleketinde % 2,0 memleket dışında, % 7.1'i İstanbul'da evlenmiştir. İşçilerin büyük bir kısmı memleketlerinde evlenmektedir.

Evli işçilerin nikâh şekillerine gelince: 113 Evli işçinin 73.5 Resmî-dini, % 26.5'u dinî nikâh yapmıştır. 1/4 den fazlası nikâhsızdır.

Tablo A28 de konuşulan işçilerin; % 46.5 Karadeniz Doğumlu, % 50.3'ü Doğu Anadolu doğumlu, % 3.2 de Diğer doğumludur. Buradan

işçilerin % 50.3 gibi bir kısmının Doğu Anadolu'dan geldiklerini açıkça görmekteyiz.

Konuşulan 155 İşçinin Mesken durumlarını gösteren Tablolar: (B Tabloları)

Tabloların izahını yapmadan önce, işçinin İstanbul'daki mesken durumunu izah etmek yerinde olur sanırım. Bu arada hangi işçinin nerede kaldığının izahıda gereklidir.

Fabrika işçisini, Evli-Bekâr ve Ailesi Köyde, Ailesi İstanbul'da diye bir ayırımla gruplandırdık. 155 işçinin 111'i evlidir ve bu 111 işçinin % 64.9'nun Ailesi Köyde, % 35.1'inin Ailesi İstanbul'dadır. Evli ve Ailesi İstanbul'da olan 39 işçiden 9'unun kendi evi vardır. Diğer 30 kişide kirada kalmaktadır. Evli olupta Ailesi Köyde olan 72 işçinin ise 36'ı koğuştaki 36'ı da kirada kalmaktadır. 44 Bekâr işçinin ise sadece 2'inin Ailesi İstanbul'dadır, 5 işçide yalnız Bekâr olup İstanbul'da kalmaktadırlar. Ailesi İstanbul'da olan sadece 1 işçinin kendi evi vardır. Diğerleri de kirada kalmaktadır. Ailesi Köyde olan 37 Bekâr işçinin ise 7'i kirada 30'u ise koğuştaki kalmaktadır.

Koğuş 100 kişilik olup oldukça temizdir. İşçinin her türlü ihtiyacını karşılar ve bir de hamamı vardır.

Tablo B1 de de konuşulan 155 işçinin % 42.6 koğuştaki bu rakama Ailesi İstanbul'da olan ve Fabrika'nın Lojmanında kalan 1 işçide dahildir. % 6.5 Kendi evindeki, bunun % 5.2'i kendi yaptırdığı evde, % 1.3 karısının evinde; % 50.9'u da kirada kalmaktadır. Evinde kalanlardan 1 kişi Edirnekapıda Diğerleride Kireçburnu, Çayırbaşı, Sarıyer ve Haciosmanda oturmaktadırlar.

Tablo B2 de kendi evinde ve kirada kalan 89 işçinin ki; burada koğuştaki kalanlar dahil edilmemiştir. % 96.6'ı işlerine yaya olarak, % 3.4 de vasıta ile gidip gelmektedirler. Vasıta ile giden işçiler Evli işçiler olup sadece 1 işçi günde 5 TL., diğer 2'ide 120 kr. yol parası ödemektedir.

Tablo B3 de kirada oturan 79 Evli ve Bekâr işçinin 2'i kira parası ödemez. Birinin karısı İtalyan Konsolosluğunda hademedir, diğeride ağabey yanında kaldığı için ödemez. 77 kişinin ayda ödedikleri ortalama kira ise 72.0 TL. dir. Bunu Evli ve Bekâr İşçiler yönünden alırsak Makina Grubunda 33 Evli İşçinin ayda ödedikleri ortalama kira 69.5 TL., Fırın Grubundaki 33 Evli işçinin ise 74.5 TL. dir. Makina Grubunda 4 Bekâr işçinin ayda ödediği ortalama kira 49.5 TL., Fırın Grubunda ise 87.0 TL. dir. Ödenen ortalama kira parası, bekâr işçinin şahsının ödediği paradır. Bir kaç bekâr işçi 1 evde kaldığından kira parası düşüktür.

Tablo B4'te kirada ve kendi evinde kalan 89 işçinin evinde oda başına düşen nüfus 2.0 dir. Bu durum kirada kalan 79 işçinin evinde 1.6, İstanbul'da kendi evinde oturanlarda 4.8 dir. Kirada oturanlarda oda başına düşen nüfusun 1,6 olmasına sebep Evli ve Bekâr 43 işçinin Ailesinin köyde oluşudur. Ayrıca 5 işçide yalnız Bekârdır.

Tablo B5 te konuşulan 155 işçinin köyde evi olup olmama durumuna bakarsak, % 74.2'in köyde evi var, % 25.8'nin köyde evi yoktur. Tablo B5'i Tablo A2 ile karşılaştırırsak Evli ve Bekâr 109 işçinin Aile-

işçilerin % 50.3 gibi bir kısmının Doğu Anadolu'dan geldiklerini açıkça görmekteyiz.

Konuşulan 155 İşçinin Mesken durumlarını gösteren Tablolar: (B Tabloları)

Tabloların izahını yapmadan önce, işçinin İstanbul'daki mesken durumunu izah etmek yerinde olur sanırım. Bu arada hangi işçinin nerede kaldığının izahıda gereklidir.

Fabrika işçisini, Evli-Bekâr ve Ailesi Köyde, Ailesi İstanbul'da diye bir ayırımla gruplandırdık. 155 işçinin 111'i evlidir ve bu 111 işçinin % 64.9'nun Ailesi Köyde, % 35.1'inin Ailesi İstanbul'dadır. Evli ve Ailesi İstanbul'da olan 39 işçiden 9'unun kendi evi vardır. Diğer 30 kişide kirada kalmaktadır. Evli olupta Ailesi Köyde olan 72 işçinin ise 36'ı koğuşta 36'ı da kirada kalmaktadır. 44 Bekâr işçinin ise sadece 2'inin Ailesi İstanbul'dadır, 5 işçide yalnız Bekâr olup İstanbul'da kalmaktadırlar. Ailesi İstanbul'da olan sadece 1 işçinin kendi evi vardır. Diğerleri de kirada kalmaktadır. Ailesi Köyde olan 37 Bekâr işçinin ise 7'i kirada 30'u ise koğuşta kalmaktadır.

Koğuş 100 kişilik olup oldukça temizdir. İşçinin her türlü ihtiyacını karşılar ve bir de hamamı vardır.

Tablo B1 de de konuşulan 155 işçinin % 42.6 koğuştaki bu rakama Ailesi İstanbul'da olan ve Fabrika'nın Lojmanında kalan 1 işçide dahildir. % 6.5 Kendi evindeki, bunun % 5.2'i kendi yaptırdığı evde, % 1.3 karısının evinde; % 50'9'u da kirada kalmaktadır. Evinde kalanlardan 1 kişi Edirnekapıda Diğerleride Kireçburnu, Çayırbaşı, Sarıyer ve Hacıosmanda oturmaktadırlar.

Tablo B2 de kendi evinde ve kirada kalan 89 işçinin ki; burada koğuşta kalanlar dahil edilmemiştir. % 96.6'ı işlerine yaya olarak, % 3.4 de vasıta ile gidip gelmektedirler. Vasıta ile giden işçiler Evli işçiler olup sadece 1 işçi günde 5 TL., diğer 2'ide 120 kr. yol parası ödemektedir.

Tablo B3 de kirada oturan 79 Evli ve Bekâr işçinin 2'i kira parası ödemez. Birinin karısı İtalyan Konsolosluğunda hademedir, diğeride ağabey yanında kaldığı için ödemez. 77 kişinin ayda ödedikleri ortalama kira ise 72.0 TL. dir. Bunu Evli ve Bekâr İşçiler yönünden alırsak Makina Grubunda 33 Evli İşçinin ayda ödedikleri ortalama kira 69.5 TL., Fırın Grubundaki 33 Evli işçinin ise 74.5 TL. dir. Makina Grubunda 4 Bekâr işçinin ayda ödediği ortalama kira 49.5 TL., Fırın Grubunda ise 87.0 TL. dir. Ödenen ortalama kira parası, bekâr işçinin şahsının ödediği paradır. Bir kaç bekâr işçi 1 evde kaldığından kira parası düşüktür.

Tablo B4'te kirada ve kendi evinde kalan 89 işçinin evinde oda başına düşen nüfus 2.0 dir. Bu durum kirada kalan 79 işçinin evinde 1.6, İstanbul'da kendi evinde oturanlarda 4.8 dir. Kirada oturanlarda oda başına düşen nüfusun 1,6 olmasına sebep Evli ve Bekâr 43 işçinin Ailesinin köyde oluşudur. Ayrıca 5 işçide yalnız Bekârdır.

Tablo B5 te konuşulan 155 işçinin köyde evi olup olmama durumuna bakarsak, % 74.2'in köyde evi var, % 25.8'nin köyde evi yoktur. Tablo B5'i Tablo A2 ile karşılaştırırsak Evli ve Bekâr 109 işçinin Aile-

lerinin köyde olduğunu görürüz. Diğer 6 işçinin de Aileleri İstanbul'da olduğu halde köyde evleri vardır.

Tablo B6 da Köyde Evi olan 115 işçinin % 40.9'u evlerine yaptırarak sahip olmuşlar, % 59.1'i ise evlerine miras ile sahip olmuşlardır. Evler babalarından veya dedelerinden kaldığı için tarih ve fiyat bilmemektedirler.

Tablo B7 de konuşulan işçilerin İstanbul'daki ve Köydeki Evlerine sahip oluş fiyatlarını incelersek; İstanbul'da evi olupta Evlerine kendileri yatırarak sahip olan 8 işçinin Evlerine sahip oluş fiyatları, ortalama 7499,5 TL. dir. Köydeki evlerine yaptırarak sahip olan 47 işçinin evlerine sahip oluş fiyatları ise ortalama 3999.5 tur.

İstanbul'da yapılan evle, köyde yapılan evin sahip oluş fiyatlarını incelersek İstanbul'daki eve sahip oluş fiyatının yüksekliği dikkati çeker.

Tablo B8 de kirada oturan 80 işçinin bu toplama Fabrika Lojmanında kalan 1 işçi de dahil edilmiştir. % 2.5 nin kullanma suyu var, % 97.5'nin kullanma suyu yoktur. Ev sahibi olan 10 kişinin ise kullanma suyu yoktur. Evlerinde su olmayanlar mahalle çeşmesinden faydalanırlar. Suyu olanların parasını ise başkaları öder.

Kirada oturan 80 işçinin % 70.0'nin elektriği var, % 30.0'nun yoktur. Ev sahibi olan 10 işçinin ise sadece 2'nin elektriği vardır. Elektriği olmayan 32 işçi gaz lâmbası kullanırlar.

Tablo B9 da kiracı ve Ev sahibi olupta evlerinde elektrik olan 58 işçiden 2'i para ödemez. 1'i Lojmanda, diğeri İtalyan Konsolosluğu'nda kalmaktadır. Diğer 56 kişinin elektriğe ayda ödedikleri para ortalama olarak 10.5 TL. dir.

Kiracı ve ev sahibi olupta evlerinde elektrik olmadığı için gaz lâmbası yakan 32 işçinin, gaza ayda ödedikleri para ortalama olarak 24.5 TL. dir. Bu durum Tablo B15 te Ailesi Köyde olan 109 işçinin gaza ödediği para ile karşılaştırılırsa, İstanbul'da gaza ödenen ortalama para ile köyde ödenen paranın aynı miktarda olduğunu gösterir.

Tablo B10 da kirada oturan 80 kişinin, % 56.2'nin yıkanacak yeri var, % 43.8 nin yoktur. Tablo B8 le mukayese edersek % 97.5 nin suyu olmadığı görülür. Çoğunluğun evinde su olmamasına rağmen oturma odalarının bir kısmını bölerek yıkanacak yer yapmışlardır. Bu durum ev sahibi olanlarda da aynen mevcuttur. 10 evsahibinin evinde su olmadığı halde 3'nün evinde yıkanacak yer vardır.

80 kiracının % 67.5'nin mutfağı var, % 32.5 nin yoktur. 10 Evsahibinin ise 5'inde var, 5'inde yoktur. Kiracılarda mutfak adedi daha fazladır.

Tablo B11 de 80 kiracının % 57.5'nin W.C.'i içerde % 42.5'nin dışarıdadır. Ev sahiplerinde ise % 80.0'nin W.C. içerdedir.

Tablo B12 de konuşulan işçilerden kiracı olan 80 işçinin % 21.7'nin evinde radyo, % 5.0 de aygaz, % 82.5'da gazocağı, sadece 1 işçinin evinde pikap vs dikiş makinesi vardır.

Konuşulan işçilerden evsahibi olan 10 işçinin % 80.0'nin evinde radyo, % 60.0'da aygaz, % 60.0'da gazocağı, sadece 2 işçinin evinde di-

kiş makinesi ve pikap, 1 işçinin evinde de çamaşır makinesi ve buzdolabı vardır.

Kiracılarla, evsahibi olanları sahip oldukları şeyler yönünden mukayese edersek, radyo, aygaz, dikişmakinesi, pikap ev sahiplerinde fazladır; hatta bir işçi de buzdolabı ve çamaşır makinesine de sahiptir. Buna mukabil gaz ocağı kiracılarda daha fazladır. Kiracılar, gaz ocağını ısıtma vasıtası olarakta kullanmaktadırlar.

Kiracıların % 55.0'i odun, % 45.0'de gaz ile ısınmaktadır. Ev sahiplerinin ise hepsi odunla ısınmaktadır. Ev sahibi ve kiracılardan geçen sene yakacak parası ödeyenlerden 72 kişinin ödediği para ortalama 399.5 tur. Geçen sene yakacak parası ödemeyenlerden 18 kişinin 3 tanesi kaçak odun almıştır. Diğer ödemeyenlerin 1'i ise fabrika lojmanında, diğer 1'i ise ağabey yanında kahr. Diğer ödemeyen 13 kişi ise yeni gelmiştir.

Tablo B14 te konuşulan işçilerden köyde evi olanların, evlerinde ailelerine ait kaç oda olduğuna bakarsak, 109 Ailesi köyde olan evli ve bekâr işçilerde oda başına düzen nüfus 6.4 tür. Evli işçilerden aileleri köyde olanların çocuklarının ve bekâr işçilerin kardeşlerinin fazlalığı oda başına düşen nüfus'u arttırmaktadır.

Köyde evi olan işçilerin evlerinde su ve elektrik yoktur. Suyu mahalle çeşmesinden alırlar. Gaz lâmbası ile de aydınlanırlar.

Tablo B15 te gaz lâmbası ile aydınlananların gaza ayda ödedikleri ortalama para 24.5 TL. dir.

Tablo B16 da, konuşulan 109 işçinin % 53.2 de yıkanacak yer, % 57.8 de mutfak vardır. Köydeki evlerin hiçbirinde su olmamasına rağmen, odalarının bir bölümüne yıkanacak yer yapmışlardır.

B17 de ise 109 köyde evi olan işçinin % 27.5'nin W.C.'i içeride, % 72.5'nin dışarıda olduğunu görüyoruz.

B18 de 109 işçiden % 42.2'nin evinde radyo, % 10.1'nin dikiş makinesi, % 46.8'nin gaz ocağı, sadece 1 işçinin ailesinde de pikap vardır. Radyo ve dikiş makinesine sahip olanların % si, kirada ve kendi evinde oturupta radyo ve dikiş makinesine sahip olanların %'inden fazladır.

Tablo B19 da konuşulan işçilerden köyde evi olan 109 işçinin % 41.3'nün odun, % 58.7'nin tezekle ısındıklarını görüyoruz. Genel olarak köylerde tezek yakılmaktadır.

109 işçinin % 11.9'u yakacak parası ödemiş, % 88.1'de ödemeyip kaçak odun almıştır. Konuşulan 155 işçinin % 46.5'u Karadeniz doğumlu olduğuna göre, bu bölgede oturan işçilerin büyük bir kısmının kaçak odun aldığı görülmektedir.

İstanbul'da kirada oturan işçi, ısınmak için odun yakmakta bunu da, bazı kere ormandan kaçak olarak temin etmektedir. İşçi muhiti Belgrad ormanına yakındır. Böylece işçi memleketindeki temayülü burada da göstermektedir.

Konuşulan 155 işçinin Ekonomik durumları ve Çalışma hayatlarını gösteren Tablolar (C Tabloları).

Tablo C1 de Konuşulan 155 işçiden % 67.1' ki 104 işçiyi kapsamak-

tadır. Köydeki ailelerine para göndermektedirler. Ailesi köyde olan işçilerde 109 olduğuna göre sadece 5 işçi ailesine para göndermemektedir. Bu durumu Evli ve Bekâr işçiler yönünden incelersek Fırın Grubundaki Evli işçilerin köye para gönderme %'i Makina Grubundaki Evli işçilerin %'inden yüksektir. Bekârlarda ise bunun tersi olup Makina Grubundaki bekârların köye para gönderme %'leri Fırın Grubundakilerden yüksektir.

Tablo C2 de ise köye para gönderen 104 işçinin ayda gönderdikleri para ortalama 259,5 TL. dir. Makina ve Fırın Grubundaki evli işçilerin ayda gönderdikleri para ortalama 259,5 TL. Makina Grubundaki bekârların 239,5 TL Fırın Grubundakilerin ise 229,5 TL. dir.

Gönderilen paranın ortalamasının 259,5 TL. oluşunun nedeni, işçilerin büyük bir kısmının koğuştta kalması, koğuşa hiç para ödeme-meleri, yemeklerinin fabrikadan temin edilmesidir.

Tablo C3 de, Konuşulan 155 işçinin % 31,0'nin köyünde şahsına ait arazisi vardır. Makina Grubunda 68 işçinin % 23,5 nin, Fırın Grubunda ise, 87 işçinin % 36,8 nin şahsına ait arazisi vardır. Fırın Grubunda araziye sahip olanların %'i Makina Grubundakilerden fazladır. Bu durum Tablo C4 de de arazisi olanların arazilerinin dönüm olarak miktarlarına bakarsak da meydana çıkar.

Makina Grubunda arazisi olan 16 işçinin

arazisi $Q_1 = 10,8$ dönüm
 $Q_2 = 15,8$ dönüm
 $Q_3 = 24,8$ dönüm

Fırın Grubunda ise :

$Q_1 = 10,3$ dönüm
 $Q_2 = 17,0$ dönüm
 $Q_3 = 44,5$ dönüm'dür.

Fırın Grubunda Q_2 ve Q_3 dönüm miktarları, Makina Grubundaki Q_2 ve Q_3 dönüm miktarından fazladır.

Tablo C5 te, arazisine ürün eken 47 işçinin % 12,8'i 1 çeşit, % 53,2'i 2 çeşit, % 34,0'ü 3 çeşit ürün ekmektedir. Tablo C5'i, Tablo C10'la Konuşulan işçilerin Ailelerinin Köydeki arazilerine kaç çeşit ürün ettiğini gösterir tablo ile mukayese edersek 2 çeşit ürün ekenler % 70,9 dur. Konuşulan işçinin ailesinde 2 çeşit ürün ekenlerin %'i, şahsına ait araziye ekin eken işçinin %'den fazladır.

Konuşulan işçinin köydeki arazisine ne ektiğine bakarsak;

Tablo C6 Ekilen 104 ürünün % 46,1'i 3 çeşit, % 48,1'i 2 çeşit, % 5,8'i 1 çeşittir. Buğday - Arpa %'i diğerlerinden fazladır. İşçi, arazisine ailesini ve hayvanlarını doyuracak ürün ekmeği tercih etmektedir. Ortalama arazi 16,5 dönüm olduğuna göre, bu işçiler fakir işçilerdir ve konuşulan 155 işçinin % 50,3'ü de Doğu Anadolu'dan geldiğine göre, iklimin diğer ürünleri ekmeğe müsait olmayışı, uzun süren kışlar, işçiyi tarlasına ancak karnını doyuracak ürün ekmeğe mecbur etmektedir. Daha ileride de görececeğiniz gibi işçiyi çevresinin dışına çıkmaya zorlayan sebepte ekonomik nedendir.

Tablo C7 de Köyde şahsına ait arazisi olmayan 107 işçinin % 86,0'nun babasına ait arazi vardır. % 0,9'ı Bulgaristan'dan göçmen olarak

gelmiştir ve arazisi orada kalmıştır. % 13.1'nin de öncedende arazisi yoktur.

Konuşulan 155 işçinin % 66.5'in ailesine ait arazi vardır. (Tablo C8) Makina Grubunda ailesine ait arazi olan işçilerin %'i Fırın Grubundakilerden yüksektir. C3 le karşılaştırılırsa Makina Grubunda işçilerden şahsına ait arazisi olan işçilerin % 23.5 tur. Muhtemelen arazisi olmayan % 76.5 işçinin ailelerinin arazisi vardır.

Tablo C9 de 103 işçi ailesinin arazisi Q_1 , 11.1 dönüm, Q_2 24.0 dönüm, Q_3 51.6 dönüm dür.

Makina Grubunda ise	$Q_1 = 11.5$ dönüm
	$Q_2 = 26.5$ dönüm
	$Q_3 = 47.4$ dönüm'dür.
Fırın Grubunda ise	$Q_1 = 10.7$ dönüm
	$Q_2 = 22.4$ dönüm
	$Q_3 = 55.8$ dönüm'dür.

Fırın Grubundaki Q_3 dönüm arazi, Makina Grubundaki Q_3 dönüm araziden fazladır.

Tablo C9'u, Tablo C4'le karşılaştırırsak, işçilerin ailelerine ait olan arazilerin dönümleri işçilerin şahıslarına ait olan arazilerin dönümlerinden biraz daha fazladır. Buna rağmen Tablo C12 de görüldüğü gibi 103 işçi ailesinin, % 36.9'nun arazisini konuşulan işçi ile müşterek kullandığı, % 60.2'nin arazisinde ettiklerinden konuşulan işçiye vermediği, % 2.9'ununda konuşulan işçi memlekete gittiği zaman arazisinde ettiklerinden verdiğini görüyoruz. Arazinin dönüm olarak fazla oluşu birşey ifade etmemekte, aile kalabalık olduğu için ekilen ürünler kâfi gelmemektedir.

Tablo C10 de 103 işçi ailesinin % 12.6'ı arazisine 1 çeşit, % 70.9'u 2 çeşit, % 16.5'u 3 çeşit ürün ekmektedir.

Tablo C11 de ekilen 210 ürünün % 24.3'ü 3 çeşit, % 69.5'u 2 çeşit, % 6.2'i 1 çeşittir.

Konuşulan 155 işçinin % 97.4'ü maddi ihtiyaçları olduğu için İstanbul'a geldiklerini belirtmişlerdir. Diğer 3 işçi İstanbul' sevdiikleri için 1 işçide ailesi İstanbul'a geldiği için, birlikte gelmiştir.

Tablo C13 te konuşulan işçilerden, Makina Grubundaki Ailesi Köyde olan 42 işçinin % 78.6'ı memleketlerine dönecek, % 14.3'ü dönmeyecek, % 7.1'inin de dönüp dönmiyeceği belli değildir. Fırın Grubunda Ailesi Köyde olan işçilerin 67'nin % 86.5'u memleketine dönecek % 6.0'a dönmiyecek, % 7.5'nin ise dönüp dönmiyeceği belli değildir.

Makina Grubunda Ailesi İstanbul'da olan 26 işçinin % 3.8'i dönecek, % 77.0'i dönmiyecek, % 19.2'nin de dönüp dönmiyeceği belli değildir. Fırın Grubunda ise Ailesi İstanbul'da olan 20 işçinin % 5.0'i dönecek, % 75.0'i dönmiyecek, % 20.0'ninde dönüp dönmiyeceği belli değildir. Aileleri köyde olan işçiler büyük bir ihtimalle memleketlerine döneceklerdir.

Tablo A14 de baktığımız zaman memlekete dönecek işçilerin % 77.4'ü ailesi orada olduğu için, % 16.2'i burada geçim zor olduğu için, % 3.2'i borcu bittiği için, % 3.2'de buranın işi zor olduğu için dönecek-

lerdir. Demekki % 77.4 gibi büyük bir kısmı aileleri ve arazileri olduğu için döneceklerdir.

Memlekete dönmiyecek olanların nedenlerine gelince: 45 işçinin % 31.1'i burada yerleştikleri için, % 64.5'u memlekette geçim zor olduğu için, % 4.4 de burayı eğlenceli buldukları için dönmiyeceklerdir. % 64.5'u memleketleri doyurmadığı için dönmeyi düşünmemektedirler.

Memleketine dönüp dönmiyeceği belli olmayan 17 işçinin 16'ı burada durumu iyi olduğu takdirde dönmeyi düşünmemektedir. 1 işçide karısı yanına gelirse memleketine dönmiyecektir.

Buradan anlaşıldığına göre işçiyi memleketi dışına çıkmaya mecbur eden sebep maddi sebeptir.

C15 te Ailesi İstanbul'da olan 46 işçinin ailelerinde kendilerinden başka çalışanlar % 15.2 dir. Hepsisi Çayırbaşında çalışmaktadır. 46 işçinin ailelerinde kimlerin çalıştığına gelince: 4 işçinin karıları, 1 işçinin oğlu, 2 işçisinde erkek kardeşi çalışmaktadır. Çalışan kadın ve erkeklerin 6'ı fabrika işçisi, 1 işçinin karısında hademedir.

Çalışan 7 kişinin aylık kazançları da ortalama 839.5 TL. dir (C17)

Tablo C18 de 155 işçiden sadece Makina Grubunda olan 1 işçinin nakit olarak geliri vardır. Bir yazda, çaydan 3.000 TL., fındıktan 1.000 TL. almaktadır.

Buradan da anlaşıldığına göre, sadece 1 işçinin nakit geliri vardır. 7 işçisinde ailesinde çalışan vardır. Demek ki geri kalan işçi aileleri, işçilerin bu fabrikada çalışarak kazandıkları para ile geçinmektedirler.

Tablo C19 da konuşulan 155 işçinin doğum yerlerini terk ettikleri tarihe bakarsak, % 84.5'u doğum yerini 1955 ten sonra, % 15.5'uda 1954 ten evvel terketmiştir. Bu durumu Ailesi Köyde ve İstanbul'da olan işçiler yönünden alırsak, Makina Grubundaki Ailesi Köyde olan işçilerin % 97.6'ı 1955 ten sonra, % 2.4'ü 1954 ten evvel, Ailesi İstanbul'da olan işçilerin % 69.2'i 1955 ten sonra, % 30.8'i 1954 ten evvel, Fırın Grubunda Ailesi Köyde olan işçilerin % 80.6'ı 1955 ten sonra, % 19.4'ü 1954 ten evvel, Ailesi İstanbul'da olan işçilerin de % 90.0'i 1955 ten sonra, % 10.0'u 1954 ten evvel doğum yerlerini terketmişlerdir. Makina Grubunda Ailesi Köyde olan işçilerin % 97.6'ı, Fırın Grubunda da, Ailesi İstanbul'da olan işçilerin % 90.0'i 1955 ten sonra doğum yerlerini terketmişlerdir. Demek ki işçilerin büyük bir kısmı doğum yerlerini 1955 ten sonra terk etmişlerdir.

C20 de konuşulan 155 işçinin doğum yerini terk yaşları ortalaması 20.5 tur. Makina Grubunda Ailesi Köyde olanlarda ortalama terk yaşı 21.0, Fırın Grubunda ise 19.5, Makina Grubunda Ailesi İstanbul'da olanlarda terk yaşı ortalama 19.5, Fırın Grubunda ise 22.5 tur.

Tablo C21 de konuşulan işçilerin doğum yerlerindeki işlerine bakarsak, 155 işçinin % 95.0'i çiftçidir. Diğer % 5 ise diğer işlere dağılmaktadır.

Bu durumu Tablo C22 de konuşulan işçilerin babalarının işleri ile karşılaştırırsak, 155 babanın % 96.8'i çiftçi, % 0.6'ı asker tekaüdü, % 0.6'ı Zonguldak madeninden tekaüd, % 2.0'ı da işsizdir.

Demek ki, konuşulan 155 işçiden % 95.0'i çiftçi ve babalarının da

% 96.8'i çiftçi olduğuna göre, işçi aileleri çiftçi aileleridir ve geçimlerini kendi arazilerinde ettikleri ürünlerle temin etmektedirler. Konuşulan 155 işçinin sadece % 3.7'inin, babalarında % 1.2'inin başka işle uğraşmaları bu durumu kesinlikle belirtmektedir.

Konuşulan işçilerin doğum yerlerini ne sebepten terk ettiklerine gelince: (Tablo C23) 155 işçinin % 81.9'u ekonomik sebepten, % 6.0'ı askerlik için, % 4.5'ü arkadaşlarına özendiği için, % 3.2'i gezmek için, % 1.3'ü memlekette kimsesi olmadığı için, % 1.9'u aile geçimsizliğinden, % 0.6'ı Bulgaristan'dan memnun olmadığı için, % 0.6'ı kızkardeşini hastaneye getirdiği için doğum yerini terk etmiştir. Bu durumu, Ailesi Köyde ve Ailesi İstanbul'da olan işçiler yönünden incelersek, Makina Grubunda 42 Ailesi köyde olan işçinin % 85.6'ı, Fırın Grubunda ise 67 işçinin % 82.0'ı, Makina Grubundaki Ailesi İstanbul'da olan işçilerin % 65.6'ı, Fırın Grubunda ise % 95.0'ı Ekonomik neden sebebiyle memleketlerin terk ettiklerinden, işçinin memleketinde ne gibi zorluklarla karşı karşıya kaldığı meydandadır. Bilhassa Doğu Anadolu ikliminin tesiri, dağlık bölge oluşu iş sahasının yokluğu, Karadeniz Bölgesinde ise toprak azlığı işçiyi memleketi dışına çıkmaya sevk etmektedir. Ekonomik nedenden sonra askerlik için doğum yerlerini terkedenlerin ve arkadaşlarına özenerek gelenlerin %'i gelmektedir.

Tablo C24 te 155 işçinin % 17.4'ü doğum yerini terk ettikten sonra İstanbul'a gelinceye kadar 1 yere, % 9.7'i 2 yere % 72.9'u ise hemen İstanbul'a gelmiştir. Bu durumu Ailesi Köyde ve İstanbul'da olan işçiler yönünden incelersek, 1 ve 2 yere gidenlerin %'i Ailesi İstanbul'da olanlarda yüksek; Makina Grubunda, 1 yere gidenler % 27.0, 2 yere gidenler % 19.2, Fırın Grubunda ise 1 yere gidenler % 25.0, 2 yere gidenler % 10.0 dur. Hemen İstanbul'a gelenlerin %'i ise Ailesi Köyde olanlarda yüksektir. Makina Grubunda % 80.9 Fırın Grubunda ise % 77.6'dır. Bu demektir ki Ailesi Köyde olupta İstanbul'a gelen bir işçi, köyüne gidişinde köydeki arkadaşlarına da söylemekte, böylece köyden İstanbul'a bilhassa Doğu Anadolu'dan bir akım olmaktadır.

Tablo D2 de de bunun ifadesini ayrıca görmekteyiz.

Tablo C25 te konuşulan işçilerin İstanbul'a gelmeden önce nerele gittiklerine bakarsak 57 cevap verildiğini görürüz. Bu 57 cevabın % 36.9'unu Ege Bölgesi, % 28.0'ini Karadeniz Bölgesi, % 14.0'unu Marmara Bölgesi, % 10.5 İç Anadolu Bölgesi, % 8.8'ini Doğu Anadolu Bölgesi kapsamaktadır. 1 işçide denizci olup muhtelif yerlerde dolaşmıştır. Bu duruma göre, gidilen yerin % 36.9'unun Ege Bölgesi oluşu, Ege'nin çalışma sahası yönünden müsait olduğunu göstermektedir.

Tablo C26 da 57 cevap toplamının % 22.8'i fabrika işçiliği, % 19.3'ü inşaat işçiliği % 14.0'ı yol inşaat işçiliği, % 21.1'i maden işçiliği, % 8.8'i fidan dikiciliği, % 5.2'i gazino komiliği, % 5.2'i şöforlük, % 1.8'i mal satıcılığı % 1.8'i denizcilik yapmışlardır. İşçilerin yaptıkları işlerde fabrika işçiliğinin, maden işçiliğinin, ve inşaat işçiliğinin %'nin yüksekliği göze çarpmaktadır. İşçiler bilhassa fabrika işçiliğini tercih etmektedirler.

İşlerinden neden ayrıldıklarına gelince: Tablo C27 de 57 cevabın % 28.1'de iş bitmiştir % 26.3'de işçi memleketten çağrılmıştır, % 21.0 de para azdır, % 12.3'de işçi askere gitmiştir, % 3.5'de patron para vermemiştir, % 3.5'de işçinin ailesi İstanbul'a gelmiştir. % 3.5'de işçi

inkilapta çıkarılmıştır. % 1.8'de denizcilikte geçim olmadığı için işini terk etmiştir. 42 işçinin işlerinde çalıştığı toplam süre ortalama 2 senedir.

Tablo C28 de konuşulan 155 işçinin % 89.0'u 1955 ten sonra, % 11.0'de 1954 ten evvel İstanbul'a gelmişlerdir. İstanbul'a olan akın 1955 ten sonra hız kazanmıştır. Bu durumu Tablo C19 da işçinin doğum yerini terk ettiği tarihi ile mukayese edersek, aynı durumun mevcudiyeti ortaya çıkar.

Konuşulan 155 işçinin İstanbul'a geliş yaşı ortalaması 22.0 dir. Aileleri Köyde olan işçiler, Aileleri İstanbul'da olan işçilerden daha önce İstanbul'a gelmişlerdir, Ailesi Köyde olanların İstanbul'a geliş yaş ortalaması Makina Grubunda 21.0, Fırın Grubunda 21.5 tur. Ailesi İstanbul'da olanların İstanbul'a geliş yaş ortalaması ise her 2 Grupta da 23.0 tür.

C30 da, 155 işçinin % 87.7'i ekonomik nedenle, % 3.9'u arkadaşlarına özendiği için % 3.2'i gezmek için, % 2.6'ı ailesi geldiği için, % 2.0'i aile geçimsizliğinde, % 0.6'ı askerlik için İstanbul'a gelmiştir. Demek ki işçileri İstanbul'a gelmeye sevkeden sebep ekonomik nedendir.

Tablo C31 de 155 işçinin % 36.8'i 1 yerde, % 11.0'i 2 yerde, % 3.9'u 3 yerde çalışmış, % 48.3'ü de hemen bu fabrikaya girmiştir. Çoğunluğu 1 yerde çalışan işçiler teşkil etmektedir.

Tablo C32 de 109 cevabın % 13.8'ini Çayırbaşı, % 12.8'ini İstinye, % 11.9'nu, Kadıköy, % 11.0'ni Ayazağa teşkil etmektedir. Diğerleri İstanbul'un her yerine dağılmıştır. İşçiler iş muhitlerinde, fabrika ve inşaatların olduğu yerde çalışmışlardır.

Tablo C33 te 80 işçinin 1 veya daha fazla yerde çalıştıkları işlerin toplam süresi ortalama 2 senedir.

Tablo C34 te 1 işte çalışan işçiler 80, 1 işten fazla işte çalışanlar 29 kişidir. 109 cevabın. % 29.4'ü inşaat işçiliği, % 22.9'u fabrika işçiliği, % 22.0'i fide dikiciliği, % 9.2'i temizlik işçiliği, % 6.4'u gazino komiliği, % 5.5'u taş ocağı işçiliği, % 4.6'ı fırıncılık yapmışlardır. İstanbul'a gelen işçi inşaat ve fabrika işçiliğini ve fide dikiciliğini tercih etmektedir.

Aylık kazançlarının kaç TL. olduğuna gelince; 80 işçinin 109 cevapta kazandığı aylık ortalama para 419.5 TL. dir. Makina Grubunda ise 35 işçinin 43 cevaptan kazandığı aylık ortalama para 389.5 TL., Fırın Grubunda ise 45 işçinin 66 cevaptan kazandığı aylık ortalama para 419.5 TL. dir. Fırın Grubunun kazandığı para Makina Grubundan fazladır.

Konuşulan işçilerin işlerini ne sebepten terk ettiklerine bakarsak; (C36) 109 cevabın % 42.2 de iş bitmiştir. % 23.9'da para azdır. % 21.1 de işçi memleketten çağırılmıştır. % 4.6'ında işçi askere gitmiştir. % 2.8'de işi uzak olduğu için terk etmiştir. % 1.8'de işçi hastalanmış, % 1.8'de başka işe girmiş. % 1.8'de de kavga ettiği için işinden ayrılmıştır.

Tablo C36'ı, C27 ile karşılaştırdığımız zaman her 2 tabloda da iş bitti %'i yüksektir. İşçi muvakkat işlerde çalışmakta; iş bitince ya memleketine gitmekte ya da başka işe girmektedir.

Konuşulan işçinin İşyeri Şartlarını ve Bağlı oldukları teşekkülleri gösteren tablolar (D Tabloları)

Tablo D1 de 155 işçinin % 69.7'i 1965 - 1969'da, % 27.1'i 1960 - 1964 de, % 3.2'i 1955 - 1959 da bu fabrikaya girmiştir. Bu durum fabrikanın 1965 - 1969 senelerinde işçiye ihtiyacının fazlalığını ve fabrikanın çalışma gücünün arttığını gösterir.

Tablo D2'de konuşulan işçilerin bu fabrikada nasıl iş bulduklarına gelince: 155 işçinin % 50.3'ü bu fabrikada çalışan arkadaşları vasıtasıyla, % 8.4'ü bu fabrikada çalışan akrabaları dolayısıyla, % 41.3'ü de işlerini kendileri bulmuşlardır. Makina Grubunda işlerini kendileri bulanların %'i Fırın Grubunda işlerini kendileri bulanların %'inden fazladır. Makina Grubunda % 57.3, Fırın Grubunda % 28.7'dir. Fırın Grubunda ise işlerini arkadaşları vasıtasıyla bulanların %'i yüksektir. % 62.1'dir.

Tablo D3 te Makina Grubundaki 68 işçinin % 51.5'i makinada mal taşımıştır. Fırın Grubunda ise 87 işçinin % 63.2'i fırında - meydana tuğla yüklemiştir. Her 2 grupta da diğer işleri yapanlar tabloda görüldüğü gibidir.

Tablo D4 te Makina Grubundaki 68 işçinin % 50.0'i Fırın Grubunda ise 87 işçinin % 27.6'ı herhangi bir sebepten yer değiştirmiştir.

Her 2 grupta yer değiştiren 58 kişinin % 45.0'i memleketine gittiği için, % 29.2'i içeriye işçi lâzım olduğu için, % 8.6'ı patronla münakaşa ettiği için, % 5.2'i tozlu olduğu için, % 5.2'i makinanın parası çok olduğu için, % 3.4'ü askere gittiği için % 3.4 de kaza geçirdiği için yer değiştirmiştir. % 45.0'i memlekete gittiğinden dolayı yer değiştirmiştir. Çünkü memlekete her gidişlerinde çıkış izni almakta 1, 2 ay veya daha uzun zaman dönmemektedirler. Fabrikaya gelişlerinde kendilerine yeni işçi muamelesi yapılmaktadır. Yer değiştiren Makina Grubundaki 34 işçiden % 85.3'ü Makinada mal vermektedir, % 14.7'i Makinada postabaşısıdır. Fırın Grubunda yer değiştiren 24 işçinin ise % 70.8'i Fırında mal vermektedir. % 25.0'i Fırında ateşçidir. % 4.2'i Fırında postabaşısıdır.

D5 te 155 işçinin % 18.1'i halen yaptığı işten memnun değildir. Makina Grubunda halen yaptığı işten memnun olmayan 15 işçinin % 86.7'i paranın az, işin ağır, % 13.3'ünde çalıştığı yerin pis ve tozlu olduğundan, Fırın Grubundaki 13 kişide paranın az işin ağır olduğundan şikâyetçidirler.

D6 da ise her 2 grupta da halen yaptığı işten memnun olmayan 28 işçinin hepsi bu fabrikanın parası az işi ağır olduğu için fazla paralı ve işi hafif olan bir iş buldukları takdirde başka işe geçmeyi düşünmektedirler.

İşçinin bu isteğine rağmen, başka tip fabrikada çalışma şansı düşüktür. Çünkü işçinin tahsil seviyesi çok düşüktür ve işçi memleketine sık sık gitmekte 1, 2 ay ve daha fazla sürede dönmemektedir.

Bu fabrikanın işçisi 1 ay sürede devamlı olarak pazar da dahil çalışmaktadır. Pazar günkü çalışmalar mesaiye girmekte ve işçi 1.5 yevmiye fazla almaktadır.

Tablo D7 de 155 işçinin günde Mean çalışma süresi 8.3 tür. 139 işçi günde 8 saat 16 işçide 11 saat çalışmaktadır.

Makina Grubunda bu süre 8.7'e yükselir. 68 işçiden 16'i 11 saat çalışmaktadır. Fırın Grubunda ise günde Mean çalışma süresi 8.0 dir.

Tablo D8 de 155 işçinin ortalama gündelikleri 15.6 TL. dir. Gündelik Makina Grubunda 15.7 TL.'a yükselir, buna sebep 16 kişinin 11 saat çalışması ve bu gruptaki işçilerin Fırın Grubuna nazaran daha eski işçi olmalarıdır.

15.6 TL. işçinin bürüt yevmiyesidir. İşçi 30 gün çalışmaktadır. Böylece bürüt aylıkta 468 TL. dir. İşçinin, bürüt aylığından kesilen paranın kesinti %'i, % 15 tir. Böylece kesinti 70 TL.'mı bulmaktadır. Bürüt aylıktan 70 TL.'i kesinti çıktıktan sonra kalan net para 398 TL.'dir. 1 ayda 4 pazar olduğuna ve işçi 1 pazarda 1.5 yevmiye fazla aldığına göre % 10-11 kesintile işçinin eline 4 pazarda 81.0 TL. geçmektedir Teorik net aylık 479 TL. dir. Tablodaki Mdn'da 479.5 TL.'dir.

Bu hususta fabrika idarecileri ile de konuştuğum zaman bulduğum neticenin % 98.0'e yaklaştığını ve gayet iyi bir netice olduğunu söylediler.

Tablo D9 da konuşulan işçiye verilen ücretin işçiye göre işinin karşılığı olup olmadığına bakarsak; 155 işçinin % 65.2'i müsbet cevap vermişlerdir. Ücretlerinden memnun olmayan 54 işçisinde 42'i paranın az olup geçinemediklerinden 12'i de işin ağır paranın az olduğundan şikâyetçidirler.

D10 da 155 işçinin Ayda aldığı net para ortalama olarak 479.5 TL. dir. Makina Grubunda 519.5 TL., Fırın Grubunda ise 459.5 TL. dir. Fırın Grubundaki işçilerin aylıklarının Makina Grubundakilerden düşük olmasına sebep, Fırın Grubundakilerin % 73.6'nın bu fabrikaya 1965-1969 tarihlerinde girmeleri ve fabrikadan çıkış izni almalarıdır.

İşçi ayda 2 defa para almakta, senede 2 defa da Şeker ve Kurban Bayramlarında 125 TL. ikramiye almaktadır. İşçiye ayın 15-22 arasında avans verilir. Avans işçinin ileride alacağı paraya sayılmak üzere önceden ödenen paradır. D11 de konuşulan 155 işçinin avans hususunda şikâyeti olup olmadığına bakarsak % 41.7'i paranın geç verilmesinden ve borçlandıklarından şikâyet etmektedirler. İşçi parayı geç alınca, bakkala ve ev sahibine borçlanmakta, parasını alınca ancak borçlarını ödemekte, köyüne para gönderememektedir.

D12 de konuşulan 155 işçiden % 30.3'ü ayda eline geçen ücretten sadece 10 TL. nin Sendikaya kesildiğini bilmektedir.

Herbir işçinin ayda eline geçen paradan, Ayda 10 TL. Sendikaya, % 5 ihtiyarlık, % 2 hastalık olarak Sigortaya kesilmektedir. Vergi nisbetinde aylık yükseldikçe artar. İşçinin Bekâr, Evli ve Çocuklu oluşuna göre de vergi nisbeti azalır veya çoğalır.

Kesintiden şikâyeti olan 47 işçinin % 87.2'i parasının çok kesilip geçinemediğinden, % 8.5'u fişlerde kesintinin belli olmayışından, % 4.3'ünde Hükümet kestiği için nereye şikâyet edeceklerinden şikâyetçidirler.

Kesintiden şikâyeti olmayan 108 işçisinde % 47.2'nin Hükümet kestiği için, % 38.0'nin fişlerde kesinti belli olmadığı için, % 7.4'nin herkesten aynı para kesildiği, % 6.5'ununda Sendikanın bütün ihtiyaçlarının karşıladığı için şikâyetleri yoktur. % 0.9'nunda çocuğu çok ol-

duğundan az kesilmektedir. 155 işçinin % 47.7'nin hiç tahsili olmadığından fişlerdeki yazıları okuyamamaktadır.

D13 te Makina Grubunda işyeri şartlarından memnun olmayan 20 işçinin % 55.0'i soğuk olduğu, % 30.0'u çok pis olduğu, % 15.0'i de çok sıcak olduğu için memnun değildir. Fırın Grubundaki 14 işçinin % 64.3'ü soğuk olduğu % 28.6'ı çok sıcak olduğu için, % 7.1'de zor iş olduğu için işyeri şartlarından memnun değildir. Durumlarından şikâyet etmeyen işçiler ise kanaatkâr işçilerdir ve bu fabrikadaki işlerinin başka türlü olamayacağına inanmışlardır.

Fabrika işçisinin bu şikâyetleri yapmaması için, fabrikanın makineleşmesi gerekmektedir. Tozdan şikâyetçi olan işçi hammadde temin ediliş sırasında sıcak havalarda çıkan tozdan şikâyetçidir. Bu mahzurlar, bu fabrikada işin mahiyeti yönünden devamlıdır.

D14 te konuşulan 155 işçinin % 53.5'nin bu fabrikaya girdiğinden beri maaşı artmamıştır. % 21.9'nun 1 defa, % 7.1'nin 2 defa % 9.7'nin 3 defa, % 6.5'nin 4 defa, % 1.3'nünde 1 defa artmıştır. 72 işçinin maaşlarının artış toplamları 151 dir.

İşçi sık sık memleketine gittiği her gelişinde yeni işçi muamelesi gördüğü için maaşı artmamaktadır. Maaşları artanlar eski işçilerdir.

Tablo D15 te 155 işçinin işyeri amirinin davranışından memnun olup olmadığına gelince: % 92.9'u, amirlerinin davranışından memnundurlar. Kendileri iyi çalıştıkları için amirleri de onlara karşı iyi davranmaktadır. İşçilerin % 7.1'de iş amirinin davranışından memnun değildir. Amirin fazla çalıştırıp, çok bağırdığından şikâyetçilerdir.

155 işçiden de sadece 1 işçi arkadaşlarıyla kavga ettiği için ceza almıştır.

İşçi fazla mesai yapmaya mecbur değildir. Fakat bütün işçi fazla mesai yapmaktadır. Fazla mesai ücreti işçiye tatmin etmektedir. Fazla mesai yapmaktan memnundurlar.

İşçi işinde hiç teşvik primi almamıştır.

Tablo D16 konuşulan 155 işçinin % 16.1'i işinde kaza geçirmiştir.

Kaza geçiren 25 işçinin % 36.0'nun fırından tuğla alırken, tuğla eline düştüğü için eli ezilmiş, %32.0'nin tramvay ayağını çiğnediği, ayağına demir düştüğü için ayağı ezilmiş, % 16.0'nin tuğla alırken kafasına düştüğü, tramvay üstüne devrildiği için kafası yarılmış, % 4.0'nün gözü yarılmış, % 4.0'nün ocağı karıştırırken geri teptiği için yüzü elleri yanmış, % 8.0 ninde yanağı yarılmıştır. (D17)

Kaza geçiren işçiler, kaza geçirdikleri zaman Sendikadan yardım görmüşler, Sendika çalışmadıkları günlerin parasını ödemiştir. Fabrika idarecileride iyi davranmışlar, hastaneye yollamışlardır.

Konuşulan 155 işçi Çimse-İş Sendikasına kayıtlıdır ve işçi Sendikaya kayıtlı olduğundan bu yana şahsen Sendikadan yardım görmemiştir.

Tablo D18 de konuşulan İşçilerden Makina Grubundaki 68 işçinin % 55.9'u Sendikanın paralarını arttırmasını, % 7.4'ü yemek çok verilmesini, % 7.4'ü elbise verilmesini, % 2.8'i çocuk zammı verilmesini istemekte, % 26.5'u da başka birşey istememektedir.

Fırın Grubundaki 87 işçinin ise % 54.0'ü Sendikanın paralarını arttırmasını, % 2.3'ü yemek çok verilmesini, % 1.1'i elbise verilmesini istemektedir. % 4.6'ı Sendikadan birşey isteselerde Sendikanın kendi dediğini yaptıklarından şikâyetçidir. % 38.0'i de başka bir şey istemektedirler.

Makine Grubundaki işçiler, Fırın Grubundaki işçilerden, daha fazla Sendikanın elbise vermesini istemektedirler. Çünkü Makina Grubundaki işçilerin kalın elbiselere ve yağmurlu havalarda çamurda çalıştıkları için çizmeye ihtiyaçları vardır.

İşçi Sosyal Sigortaya bağlıdır ve 155 işçinin % 78.7'nin Sosyal Sigorta hastane ve doktoruna işi düşmüştür. (D19), Sigorta hastane ve doktoruna işi düşen 122 işçinin sadece 1'i doktordan iyi muayene etmediği için memnun değildir (D20). Diğer 121 işçi doktordan çok memnundurlar. Doktor, işçiyi gayet iyi muayene etmekte, işçi fazla ilaç istediği için fazlaca ilaç yazmakta ve bilhassa ilaç olarak iğne vermeyi tercih etmektedir. İşçi ilaç olarak iğne veren doktorun iyi doktor olduğuna inanmaktadır.

D21 de Makina Grubunda 68 işçinin % 77.9'u izin almayı hak ettikten sonra izin alabilmekte % 22.1'i izin alamamaktadır. Fırın Grubunda ise 87 işçinin % 58.6'ı izin alabilmekte, % 31.0'i alamamakta, % 10.4 ü'nde hiç izin almadığı için bilmemektedir.

Makina Grubundaki izin alamayan 15 işçinin % 26.7'i patron vermediği için, % 20.0'i senesi dolmadığı için, % 53.3 de işçiye ihtiyaç çok olduğu için, Fırın Grubunda ise izin alamayan 27 işçinin % 66.7'i senesi dolmadığı için, % 33.3'ü işçiye çok ihtiyaç olduğu için izin alamamaktadır. (D22)

Tablo D23 te Makina Grubunda 68 işçinin % 89.7'nin senelik izni 14 gün, % 10.3'nün 21 gündür. Fırın Grubunda ise % 92.0'nin 14 gün, % 8.0'nin 21 gündür. Makina Grubunda izinleri 21 gün olan işçiler, Fırın Grubundakilerden fazladır. Bu demektir ki Makina Grubunda daha fazla eski işçi vardır.

Tablo D24 te konuşulan 155 işçinin % 25.2'i senelik iznini İlkbaharda, % 43.2'i Yazın, % 12.3'ü Sonbaharda, % 1.3'ü Kışın, % 9.7'ide hangi ayda olursa almak istemekte, % 8.3'ü de izin istememektedir.

155 işçinin % 60.6'ı memleketin ekin zamanı olduğu için, % 22.6'ı gezmek için, % 2.6'ı evinin işini yapmak için, % 1.3'ü memlekette ev yaptırmak için, % 0.6'ı evlenmek için izin istemektedir. % 3.9'nun şimdi paraya ihtiyacı vardır. % 8.4'ü de temelli memleketine gidecektir. (D25)

İşçinin % 60.6'ı izinlerini memleketin ekin zamanı almak istemektedir. % 43.2'i de izinlerini yazın almak istediğine göre, yaz mevsimi işçinin memlekete dönüş mevsimidir, İstanbul'dan Anadolu'ya gidiş göze çarpmaktadır.

Tablo D26 da işçinin geçen yıl iznini ne zaman aldığına bakarsak; Geçen yıl izin alan 57 işçinin % 19.3'ü İlkbaharda, % 24.6'ı Yazın, % 42.1' Sonbaharda % 14.0'üde Kışın almışlardır. % 42.1'i Sonbaharda izin aldığına, senelik izinde işçi işe girdikten 1 yıl sonra işe girdiği ayda verildiğine göre. Sonbaharda izin alan işçiler ekin mevsiminin sonunda işe girmişlerdir.

Tablo D27 de geçen yıl izin alan 57 işçiden % 38.4'ü memlekette ziraat yapmış, % 26.1'i memlekette gezmiş, % 21.0'ı İstanbul'da gezmiş, % 2.0'i memlekette evlenmiş, % 10.5'u evini düzeltmiş, % 2.0'i de inşaatta çalışmıştır. Demek ki izin alan işçinin % 38.4'ü memleketine gitmiş, kendi şahsına ait arazide veya babasının arazisinde ziraat yapmıştır.

Tablo D28 de konuşulan 155 işçinin % 23.9'u senelik izninin dışında çıkış izni almıştır.

Çıkış izni alan 37 işçinin, % 62.2'i arazide çalışmış, % 18.9'u memlekette çağrılmış, % 5.4'ü soğuğa dayanamamış, % 5.4'ü kendi cahilliğinden izin almış, % 2.7'i ameliyat olmuş, % 2.7'i başka işe girmiş % 2.7'i de dinlenmek için izin almıştır.

Çıkış izni alıp 1, 2 ay veya daha uzun zaman fabrikaya dönmeyen işçiler dönüşlerinde fabrikaya girmek için bir problemleri olsa dahi tekrar İstanbul'a gelirler. D29

İstanbul'a ne sebepten geldiklerine gelince; Çıkış izni alan 37 işçinin % 91.9'u memlekette geçim olmadığı için, % 2.7'i de ekin zamanı memlekete gitmeye mecburdur. Memlekette aç kalmamak için İstanbul'a dönmektedir. % 5.4'ünde bu fabrika tekrar işe almazsa başka işe girmeyi düşünmektedirler.

Fabrikanın işçiye 1 yıl içerisinde neler verdiğine bakarsak: Sene de 2 defa iş elbisesi, 1 defa iş ayakkabısı, ayda 2 kalıp sabun ve sene de 2 defa havlu vermektedir.

D31 de 155 işçinin % 47.1'i fabrikanın verdiklerinden memnundur. Makina Grubunda 68 işçinin % 42.6'ı memnun, Fırın Grubunda ise % 50.6'ı memnundur. Makina grubundaki işçilerin verilenlerden Fırın Grubuna nazaran daha az memnun oldukları görülmektedir. Bunada sebep Makina Grubundaki işçilerin daha fazla soğukta kalmalarıdır. Zaten verilenlerden memnun olmayan işçiler de fabrikanın kışlık yerine yazlık elbise vermesinden şikâyetçidirler.

Tablo D32 de 155 işçinin % 72.9'u, fabrikanın işçiye verdiği yemekten memnundur.

Yemeklerden memnun olmayan 42 işçinin % 64.3'ü yemeğin az olup, doyamadıklarından, % 16.7'i yemeğin çabuk bozulduğundan, % 19.0'u yemeğin gıdasız oluşundan şikâyetçidirler.

Fakat fabrikanın çıkardığı yemek gün geçtikçe iyileşmekte. İşçiye lüzum olan gıdayı temin edecek duruma gelmektedir.

Konuşulan işçinin çalışma saatleri dışındaki boş vaktini nasıl değerlendirdiğini gösteren tablolar: (E Tabloları)

Konuşulan 155 işçi fikri yönden gelişmemiş işçidir. Boş zamanlarını ancak camiye, kahveye ve sinemaya gitmekle değerlendirmektedir.

Tablo E1 de 155 işçinin % 78.1'i camiye gitmektedir. İşçi ou durumunda dindar görünmektedir.

Camiye giden 121 kişininde % 76.9'u Cuma günleri, % 3.3'ü Bayramlarda, % 19.8'i de fırsat buldukça gitmektedirler. (E2)

Tablo E3 te 155 işçinin % 70.3'ü kahveye gitmektedir. Kahveye giden 109 işçinin % 47.7'i her akşam 5 te, % 16.5'u fırsat buldukça, % 35.8'i de bazen gitmektedir (E4). Kahveye her akşam 5 te gidenlerin %'i diğerlerinden yüksek olduğuna göre işçi boş vakitlerinin çoğunu kahvede geçirmektedir.

Tablo E5 te kahveye giden 109 kişinin % 41.3'ü oyun oynamaktadır. İşçilerin oynadığı başlıca oyunlar ise pişti, tavla, fanti ve 66 dir.

155 işçinin % 69.0'u sinemaya gitmektedir. (E6) Sinemaya giden 107 işçisinde % 7.5'u çok seyrek, % 48.6'ı arasıra, % 36.4'ü haftada 1, % 7.5u da haftada 2 defa gitmektedir. (E7)

Kültür seviyesi düşük olan işçiler için sinema öğretici mahiyetinden ziyade eğlendirici bir anlam taşımaktadır.

A 1

FABRİKA İŞÇİLERİNİN
FABRİKANIN BÖLÜMLERİNE, EVLİ-BEKÂR
OLUŞLARINA GÖRE GURUPLANMASI

	N	MAKİNA		FİRİN	
		N	%	N	%
	155	68	43,9	87	56,1
EVLİ	111	53	52,3	58	47,7
BEKÂR	44	15	34,1	29	65,9

KONUSULAN İŞÇİLERİN AİLELERİNİN GENEL NÜFUS
GRUPLANDIRILMASI

	N	VALİZ BEKAR	BABA		ERKEK ÇOCUK		ANNE	KIZ ÇOCUK	BÜYÜK BABA	BÜYÜK ANNE	KIZ KARDES	ERKEK KARDES	DİĞER KADIN AKRABA	DİĞER ERKEK AKRABA
			KONUSULAN	KONUŞULMAYAN	KONUSULAN	KONUŞULMAYAN								
	886	5	111	26	39	229	146	184	31	39	9	44	14	9
	135	-	29	-	-	46	29	28	14	17	3	21	4	4
AİLESİ KÖYDE			24	-	-	21	24	27	-	3	1	-	-	-
AİLESİ İSTANBULDA	100	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	75	-	-	9	13	24	13	16	-	-	-	-	-	-
AİLESİ KÖYDE			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AİLESİ İSTANBULDA	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	284	-	43	-	-	63	45	62	17	19	5	23	5	2
AİLESİ KÖYDE			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AİLESİ İSTANBULDA	65	-	15	-	-	21	15	13	-	-	-	-	1	-
	155	-	-	16	24	53	19	36	-	-	-	-	4	3
AİLESİ KÖYDE			-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
AİLESİ İSTANBULDA	10	3	-	1	2	1	1	2	-	-	-	-	-	-

MAKINA

FIRIN

A 5

AİLE NÜFUSUNUN POZİSYONU

	TUM NUFUS	YALNIZ BEKAR	N	BABA		ANNE		ÇOCUK (KIZ-ERKEK)		DİĞER (KADIN-ERKEK)	
				N	%	N	%	N	%	N	%
	886	5	881	137	15.5	146	16.6	452	51.3	146	16.6
MAKİNA	372	2	370	62	16.8	66	17.8	175	47.3	57	18.1
FİRİN	514	3	511	75	14.7	80	15.7	277	54.2	79	15.4

A 6

KONUŞULAN İŞÇİLERİN HANE NÜFUSLARININ GRUPLANDIRILMASI

		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	ORTALAMA AİLE NÜFUSU
N		5	10	10	12	30	31	28	13	14	1	1	
MAKİNA	EVLİ	29	—	—	2	4	8	7	4	3	—	1	6,7
	BEKÂR	24	—	6	4	2	8	2	1	—	—	—	4,2
	EVLİ	13	—	1	5	2	2	2	—	2	—	—	5,8
	BEKÂR	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
	EVLİ	43	—	—	2	3	4	11	11	5	7	—	6,6
	BEKÂR	15	—	2	3	3	5	—	1	1	—	—	4,3
FİRİN	EVLİ	24	—	—	1	3	9	5	2	2	1	—	6,5
	BEKÂR	5	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	2

A 7

ORTALAMA AİLE NÜFUSUNUN DAĞILIMI

	AİLEDE TUM NUFUS	ORTALAMA NUFUS	BABA	ANNE	ÇOCUK (KIZ - ERKEK)	DİĞER (KIZ - ERKEK)
	881	5,9	0,9	1,0	3,0	1,0
MAKİNA	370	5,6	0,9	1,0	2,7	1,0
FİRİN	511	6,1	0,9	1,0	3,3	0,9

A 8

KONUŞULAN İŞÇİLERİN YAŞ GRUPLANDIRILMASI

	N	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	Mdn. yaş
MAKİNA	EVLİ	1	5	18	16	8	2	—	3	30,5
	BEKÂR	3	8	3	—	1	—	—	—	22,5
FİRİN	EVLİ	0	6	17	9	14	7	1	2	31,5
	BEKÂR	14	9	3	2	1	—	—	—	20,0

A 9

KONUŞULAN İŞÇİLERİN TAHSİL DURUMLARI

	N	* TAHSİLİ VAR		TAHSİLİ YOK				
				HİÇ YOK		OKUR YAZAR (İLK TERK)		
		N	%	N	%	N	%	
	155	55	35,5	74	47,7	26	16,8	
MAKİNA	EVLİ	53	24	45,3	22	41,5	7	13,2
	BEKÂR	15	8	53,3	4	26,7	3	20,0
FİRİN	EVLİ	58	15	25,9	34	58,6	9	15,5
	BEKÂR	29	8	27,6	14	48,3	7	24,1

* TAHSİLİ OLANLARDAN EVLİ FİRİN GRUBUNDA
1 İŞÇİ ORTA OKUL MEZUNU ÖLUP DİĞERLERİ
İLK OKUL MEZUNUDUR.

A 10

KONUŞULAN İŞÇİLERİN EVLİ OLANLARININ EŞLERİNİN BEKÂR OLANLARININ ANNELERİNİN YAŞ GURUPLAMA Sİ

		N										Mdn. YAŞ			
MAKİNA	EVLİNİN EŞİ	146	1	18	27	29	19	17	12	11	4	1	4	3	29,0
	BEKÂRİN ANNESİ	53	—	7	14	15	7	7	1	2	—	—	—	—	26,5
FİRİN	EVLİNİN EŞİ	50	1	11	13	13	9	7	4	1	1	—	—	—	26,5
	BEKÂRİN ANNESİ	20	—	—	—	1	1	3	3	4	3	1	1	3	47,0

A 11

KONUSULAN İŞÇİLERDEN EVLİ OLANLARININ
EŞLERİNİN BEKÂR OLANLARININ ANNELERİNİN
TAHSİL DURUMU

	N	%	TAHSİLİ YOK				
			TAHSİLİ VAR	*	TAHSİLİ YOK		
					HIÇ YOK	OKUR-YAZAR (OKUR YER)	N
146	15	11,0	103	70,5	2,7	18,5	
MAKİNA	53	8	15,1	41	77,4	4	7,5
	13	-	-	11	84,5	2	15,4
FİRİN	60	6	10,0	50	83,3	4	6,7
	20	2	10,0	1	5,0	1,7	8,5,0

* Tahsili olanlardan Makina evli grubundaki bir işçinin karısı Enstitü mezunu olup diğerleri ilkökul mezunudur.

A 12

KONUSULAN İŞÇİLERİN EVLİ OLANLARININ
EŞLERİNİN BEKÂR OLANLARININ ANNELERİNİN
NÜFUS KAĞITLARININ OLUP OLMADIĞI

	N	%	NÜFUS KAĞIDI VAR		NÜFUS KAĞIDI YOK	
			EVLİNİN EŞİ	BEKÂRIN ANNESİ	EVLİNİN EŞİ	BEKÂRIN ANNESİ
146	98	67,1	48	32,9		
MAKİNA	53	42	79,2	11	20,8	
	13	7	53,8	6	46,2	
FİRİN	50	40	80,0	10	20,0	
	20	9	45,0	11	55,0	

A 14

KONUŞULAN İŞÇİLERDEN EVLİ OLANININ KIZ ÇOCUĞUNUN BEKÂR OLANININ KIZ KARDEŞİNİN TAHSİL DURUMLARI

	N	KADIN				TAHSİLİ YOK				TAHSİLİ VAR				TAHSİLİ OLANLARIN DERECEİ						
		HİÇ YOK		OKUR YAZAR (İLK TERK)		N		%		N		%		İLK OK. DEYAH		İLK OK. MEZUN		DİĞER		
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
MAKİNA	EVLİNİN KIZ ÇOCUĞU	184	70	38,0	63	34,3	8	4,3	43	23,4	35	81,4	6	14,0	2	4,6				
	BEKÂRIN KIZ KARDEŞİ	55	30	54,5	4	7,3	1	1,8	20	36,4	15	75,0	3	15,0	2	10,0				
FİRİN	EVLİNİN KIZ ÇOCUĞU	16	7	43,8	6	37,5	1	6,2	2	12,5	1	50,0	1	50,0	-	-				
	BEKÂRIN KIZ KARDEŞİ	75	29	38,7	30	40,0	2	2,7	14	18,6	13	92,9	1	7,1	-	-				
		38	4	10,3	23	60,5	4	10,3	7	18,9	6	85,7	1	14,3	-	-				

* TAHSİLİ OLANLARDAN DİĞER KİŞİNİN 1'İ LİSE MEZUNDUR DİĞERİ İSE LİSEYE DEVAM ETMEKTEDİR.

A 15

KONUŞULAN İŞÇİLERDEN EVLİ OLANININ KIZ
ÇOCUĞUNUN BEKÂR OLANININ KIZ KARDEŞİNİN
NUFUS KAĞITLARININ O LUP OLMAMASI DURUMU

		N	NUFUS KAĞIDI VAR		NUFUS KAĞIDI YOK	
			N	%	N	%
		184	127	69,0	57	31,0
MAKİNA	EVLİNİN KIZ ÇOCUĞU	55	43	78,2	12	21,8
	BEKÂRIN KIZ KARDEŞİ	16	16	100,0	—	—
FIRIN	EVLİNİN KIZ ÇOCUĞU	75	59	78,7	16	21,3
	BEKÂRIN KIZ KARDEŞİ	38	9	23,7	29	76,3

A 16

KONUŞULAN İŞÇİLERDEN EVLİ OLANIN ERKEK ÇOCUĞUNUN BEKÂR OLANININ
ERKEK KARDESİNİN YAŞ
GRUPLANDIRILMASI

		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	Mdn. YAŞ
N		76	64	34	20	11	11	5	5	3	7,5
MAKİNA	EVLİNİN ERKEK ÇOCUĞU	34	23	8	—	2	—	—	—	—	4,5
	BEKÂRIN ERKEK KARDEŞİ	3	5	3	4	3	2	1	3	—	16,0
FİRİN	EVLİNİN ERKEK ÇOCUĞU	36	26	15	6	—	1	—	—	—	5,5
	BEKÂRIN ERKEK KARDEŞİ	3	10	8	10	5	8	4	2	3	17,5

A 17

KONUŞULAN İŞÇİLERDEN EVLİ OLANIN ERKEK ÇOCUĞUNUN BEKÂR OLANININ ERKEK KARDEŞİNİN TAHSİL DURUMU

		N	KÜÇÜK		TAHSİLİ YOK				TAHSİLİ VAR		TAHSİLİ OLANLARIN DERECESİ											
					HİÇ YOK		OKUR YAZAR				İLK OK. DEVAM		İLK OK. MEZUN		ORTA OK. DEVAM		ORTA OK. MEZUN		LİSE MEZUN		DİĞER *	
					N	%	N	%			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
		229	109	47,6	34	14,9	4	1,7	82	35,8	49	59,8	27	32,9	1	1,2	1	1,2	1	1,2	3	3,7
MAKİNA	EVLINİN ERKEK ÇOCUĞU	67	49	73,1	3	4,5	—	—	15	22,4	13	86,6	1	6,7	—	—	—	—	—	—	1	6,7
	BEKÂRIN ERKEK KARDEŞİ	24	5	20,8	6	25,0	—	—	13	54,2	4	30,8	9	69,2	—	—	—	—	—	—	—	—
FİRİN	EVLINİN ERKEK ÇOCUĞU	84	48	57,1	4	4,8	—	—	32	38,1	23	71,9	6	18,8	1	3,1	—	—	—	—	2	6,2
	BEKÂRIN ERKEK KARDEŞİ	54	7	13,0	21	38,9	4	7,4	22	40,7	9	41,0	11	50,0	—	—	1	4,5	1	4,5	—	—

* TAHSİLİ OLANLARDAN 2 KİŞİ ÖĞRETMEN OKULUNA
1 KİŞİ TEKNİKER OKULUNA DEVAM ETMEKTEDİR

A 18

KONUŞULAN İŞÇİLERDEN EVLİ OLANIN ERKEK
ÇOCUĞUNUN BEKÂR OLANIN ERKEK KARDEŞİNİN
NÜFUS KAĞITLARININ OLUP OLMADIĞI

		N	NÜFUS KAĞIDI VAR		NÜFUS KAĞIDI YOK	
			N	%	N	%
		229	175	76,4	54	23,6
MAKİNA	EVLİNİN ERKEK ÇOCUĞU	67	58	86,6	9	13,4
	BEKÂRIN ERKEK KARDEŞİ	24	15	62,5	9	37,5
FİRİN	EVLİNİN ERKEK ÇOCUĞU	84	63	75,0	21	25,0
	BEKÂRIN ERKEK KARDEŞİ	54	39	72,2	15	27,8

A 21

KONUŞULAN İŞÇİLERİN DİĞER ERKEK VE KADIN AKRABA YAŞ GURUPLANMASI

		Yaş Grupları												M d n YAŞ					
		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59		60-64	65 +			
DİĞER KADIN	* 1	TOPLAM	62	5	6	4	2	2	1	4	5	8	6	2	1	4	6	6	42,5
		MAKİNA	28	1	3	—	—	1	—	1	—	5	4	3	2	3	2	3	47,5
		FİRİN	34	4	3	4	2	1	3	3	1	3	2	2	1	4	4	3	36,0
DİĞER ERKEK	* 2	TOPLAM	84	8	8	5	9	6	5	5	8	2	2	8	4	3	11	33,5	
		MAKİNA	39	4	2	3	3	5	3	3	1	1	3	2	2	3	4	32,0	
		FİRİN	45	4	6	2	6	1	2	3	5	2	3	5	1	2	7	35,5	

* 1) TABLO 2'DEKİ, BÜYÜK ANNE + KIZ KARDEŞ VE DİĞER KADIN AKRABA BİRLİKTE GÖSTERİLDİ

* 2) TABLO 2'DEKİ, BÜYÜK BABA + ERKEK KARDEŞ VE DİĞER ERKEK AKRABA BİRLİKTE GÖSTERİLDİ

A 23

KONUŞULAN İŞÇİLERİN DİĞER ERKEK VE KADIN AKRABALARININ NÜFUS KAĞITLARININ OLUP OLMADIĞI

	N	NÜFUS KAĞIDI VAR		NÜFUS KAĞIDI YOK	
		N	%	N	%
DİĞER ERKEK	TOPLAM	62	48,4	32	51,6
	MAKİNA	28	57,1	12	42,9
	FİRİN	34	41,2	20	58,8
DİĞER ERKEK	TOPLAM	84	83,3	14	16,7
	MAKİNA	34	87,2	5	12,8
	FİRİN	45	80,0	9	20,0

A 24

EVLİ OLAN İŞÇİLERİN KENDİLERİNİN VE HANIMLARININ KAÇ DEFA EVLENDİKLERİ

	* N	K1-H1		K2-H1		K3-H1		K2-H2		K1-H2	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
	113	99	87,6	8	7,1	3	2,6	1	0,9	2	1,8
MAKİNA	53	4,6	86,7	2	3,8	2	3,8	1	1,9	2	3,8
FİRİN	60	53	88,3	6	10,0	1	1,7	—	—	—	—

* 2 İŞÇİ 2 EVLİDİR.

A 25

ERKEĞİN VE KADININ 1. EVLİLİK YAŞLARI

	N	EVLİLİK YAŞLARI						Mdn YAŞ	
		10-14	15-19	20-25	25-29	30-34	35-39		
ERKEĞİN	TOPLAM	99	2	30	47	15	3	2	21,5
KADININ	TOPLAM	99	26	48	25	—	2	—	17,0

A 26

EVLENDİKLERİ YER

	N	MEHLEKETİ		MEHLEKET DİŞİ		İSTANBUL	
		N	%	N	%	N	%
	99	90	90,9	2	2,0	7	7,1
MAKİNA	45	40	86,9	1	2,2	5	10,9
FİRİN	53	50	94,3	1	1,9	2	3,8

A 27

EVLİ İŞÇİNİN NİKÂH ŞEKİLLERİ

	N	RESMİ-DİNİ		DİNİ	
		N	%	N	%
	113	83	73,5	30	26,5
MAKİNA	53	39	73,6	14	26,4
FİRİN	60	44	73,3	16	26,7

A 28

KONUŞULAN İŞÇİLERİN DOĞUM YERLERİ

	N	K A R A D E N İ Z B Ö L G E S İ												D O Ğ U A N A D D U L U B Ö L G E S İ				* D İ Ğ E R	
		AMASYA (K. DYÜ)		ERZURUM (K. DYÜ)		KASTAMONU (K. DYÜ)		SİNDİRİ (K. DYÜ)		SAMSUN (K. DYÜ)		DİĞER KARADENİZ BÖLGESİ		KARAKÖRFEZ		KARSKÖYÜ			
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
	155	19	12,3	16	10,3	12	7,7	9	5,8	8	5,2	8	5,2	4	2,6	74	47,7	5	3,2
M A K İ N A	68	13	19,0	8	11,8	3	4,4	6	8,8	4	5,9	5	7,4	1	1,5	24	35,3	4	5,9
F İ R İ N	87	6	6,9	8	9,2	9	10,4	3	3,4	4	4,6	3	3,4	3	3,4	50	57,5	1	1,2

* DİĞERDE : MAKİNA GURUBUNDA 1 ESKİŞEHİR, 1 SİVAS, 1 EDİRNE, 1 BULGARİSTAN
FİRİN GURUBUNDA 1 SİVAS SAĞIL MIŞTIR.

B 1

KONUŞULAN İŞÇİNİN NEREDE KALDIĞI

	N	* ₁ KÖĞÜSÜ		KENDİ EYİ				KİRA	
		N	%	KENDİ YAPTI		KARISININ EYİ		N	%
				N	%	N	%		
	155	66	42,6	8	5,2	2	1,3	79	50,9
MAKİNA	53	13	24,5	5	9,4	2	3,8	33	62,3
	15	11	73,3	—	—	—	—	4	26,7
FİRİN	58	23	39,7	2	3,4	—	—	33	56,9
	29	19	65,5	1	3,5	—	—	9	31,0

*₁ FABRİKANIN KÖĞÜSÜ (LOJMAN) VARDIR. 1 USTA BAŞI LOJMANDA

*₂ 65 İŞÇİ KÖĞÜŞTÄ KALMAKTADIRLAR

*₃ EVİNDE KALANLARDAN 1 KİŞİ EDİRNEKAPIDA, DİĞERLERİ KİREÇBURNU,

*₄ ÇAYIR BAŞI, SARIYERDE, HACIOSMANDA OTURUYLAR.

B 2

KONUŞULAN İŞÇİLERİN İŞE NASIL GİTTİĞİ

	N	* ₁ YAYA		* ₃ YAŞTA	
		N	%	N	%
MAKİNA	40	38	95,0	2	5,0
	4	4	100,0	—	—
FİRİN	35	34	97,1	1	2,9
	10	10	100,0	—	—

*₄ 155-66 (KÖĞÜŞTÄ KALANLAR) = 89

*₂ YAYA GİDENLERİN EVİ EN FAZLA 15 MESA FEDEDİR

*₃ 2 KİŞİ GÜNDE 120 K.C. 1 KİŞİ 5 T.L. YOL PARASI ÖDER

B 3

KONUŞULAN İŞÇİ KİRADA OTURUYOR İSE AYDA KAÇ TL ÖDEDİĞİ

		0-24	25-49	50-74	75-99	100-124	125-129	150-174	ÖDEMEZ*	Kdn TL.
MAKİNA	EVLİ	33	5	8	4	4	5	3	1	69.5
	BEKÂR	4	1	1	1	1	—	—	—	49.5
FİRİN	EVLİ	33	2	5	9	5	6	1	1	74.5
	BEKÂR	9	1	2	1	1	1	2	—	87.0
		79	9	16	15	11	12	6	2	72.0

* KİRADA OLUPTA ÖDEMEYENLERDEN 1 KİŞİ İTALYAN KOMSOLOSLUĞUNDA KALIR KARSİ ORADA HADEMEDİR. DİĞER ÖDEMEYEN 1 KİŞİ İSE AĞABEY YANINDA KALMAKTADIR.

B 4

İSTANBUL'DA OTURAN KONUŞULAN İŞÇİNİN EVİNDE
AİLESİNE AİT KAÇ ODA OLDUĞU

	* N	1 ODA LI	2 ODA LI	3 ODA LI	ODA BAŞMA DÜŞEN NUFUS
	89	62	21	5	2.0
K İ R A	79	60	17	2	1.6
KENDİ EVİ İSTANBUL'DA	10	2	4	4	4.8

* KÖBÜŞTA KALAN 66'KİŞİ DAHİL EDİLMEDİ

B 5

KONUŞULAN İŞÇİLERİN KÖYDE EVİ OLUP
OLMAMA DURUMU

	N	KÖYDE EVİ VAR		KÖYDE EVİ YOK	
		N	%	N	%
	155	115	74,2	40	25,8
MAKİNA	EVLİ	32	50,4	21	39,6
	BEKÂR	13	86,7	2	13,3
FIRIN	EVLİ	46	79,3	12	20,7
	BEKÂR	24	82,8	5	17,2

B 6

KÖYDE EVİ OLANLARIN EVE SAHİP OLMA DURUMU

	N	YAPTIYORDI		MİRAS (TARİH VE FİYAT BİLMEZ)	
		N	%	N	%
KÖYDE EVİ OLANLAR	115	47	40,9	68	59,1
MAKİNA	45	19	42,2	26	57,8
FİRİN	70	28	40,0	42	60,0

B 7

KONUŞULAN İŞÇİLERİN İSTANBUL'DAKİ VE KÖYDEKİ EVLERİNE SAHİP OLUŞ FİATLARI

	N	0 - 24.99	2500-4999	5000-7499	7500-9999	10.000 +	M dn TL.
İSTANBUL'DA EVI VAR	8	1	1	2	3	1	7499,5
KÖYDE EVI VAR	4,7	15	15	12	1	4	3999,5

B8

KONUŞULAN İŞÇİNİN EVİNDE KULLANMA SUYU
OLUP OLMADIĞI

	N*	VAR		YOK	
		N	%	N	%

SU	TOPLAM	90	2	2.2	88	97.8
	KIRACI ^{*2}	80	2	2.5	78	97.5
	EV SAHİBİ	10	-	-	10	100.0

ELEKTİRİK	TOPLAM	90	58	64.4	32	35.6
	KIRACI ^{*3}	80	56	70.0	24	30.0
	EV SAHİBİ	10	2	20.0	8	80.0

B9

KONUŞULAN İŞÇİNİN SUYA, ELEKTİRİĞE VE GAZA AYDA
ODEDİĞİ PARA

	N	0-9	10-19	20-29	30+	KIRAYA DAHİL	ÖDEMEZ [*]	Mdn TL
--	---	-----	-------	-------	-----	-----------------	---------------------	--------

ELEKTİRİĞE ODENEN PARA	58	10	11	1	2	33	2	10.5
---------------------------	----	----	----	---	---	----	---	------

GAZA ODENEN PARA	32	-	4	25	3	-	-	24.5
---------------------	----	---	---	----	---	---	---	------

* 1) FABRİKA LOJMANINDA KALAN 1 İŞÇİ RAKAM-
LARA DAHİL EDİLDİ

* 2) KONUŞULAN İŞÇİLERDEN EVLERİNDE SU OL-
MAYANLAR MAHALLE ÇEŞMESİNDEN FAYDALANIR
SUYU OLANLARIN PARASINI İSE BASKALARI ODER

* 3) 32 İŞÇİNİN EVİNDE ELEKTİRİK YOKTUR GAZ LAMBASI

* KONUŞULAN İŞÇİLERDEN 2'Sİ ELEKTİRİĞE PARA ÖDEMEZ
1 Rİ FABRİKANIN LOJMANINDA DİĞERİ İTALYAN KONSOLOSLU-
ĞUNDA KALMAKTADIR

B 10

KONUŞULAN İŞÇİNİN EVİNDE YIKANACAK YER VE MUTFAK OLUP OLMADIĞI

	N	VAR		YOK	
		N	%	N	%
YIKANACAK YER	90	48	53.3	42	46.7
KİRAÇI	80	45	56.2	35	43.8
EY SAHİBİ	10	3	30.0	7	70.0
MUTFAK	90	59	65.6	31	34.4
KİRAÇI	80	54	67.5	26	32.5
EY SAHİBİ	10	5	50.0	5	50.0

B 11

KONUŞULAN İŞÇİNİN EVİNDE WC NİN İÇERİDEMI DIŞARIDAMI OLDUĞU

	N	İÇERİDE		DIŞARIDA	
		N	%	N	%
	90	54	60.0	36	40.0
KİRAÇI	80	46	57.5	34	42.5
EY SAHİBİ	10	8	80.0	2	20.0

B 12

KONUŞULAN İŞÇİLERİN EVİNDE
RADYO AYGAZ OLUP OLMADIĞI

	N	VAR		YOK	
		N	%	N	%
TOPLAM	90	25	27,8	65	72,2
RADYO	80	17	21,2	63	78,8
EV SAHİBİ	0	8	80,0	2	20,0
AYGAZ	90	10	11,1	80	88,9
KİRACI	80	4	5,0	76	95,0
EV SAHİBİ	10	6	60,0	4	40,0

B 13

KONUŞULAN İŞÇİLERİN EVİNDE GAZ OCAĞI
VE DİKİŞ MAKİNASI OLUP OLMADIĞI

	N	VAR		YOK	
		N	%	N	%
GAZ	90	72	80,0	18	20,0
OCAĞI	80	66	82,5	14	17,5
EV SAHİBİ	10	6	60,0	4	40,0
DİKİŞ MAKİNASI	90	3	3,3	87	96,7
KİRACI	80	1	1,2	79	98,8
EV SAHİBİ	10	2	20,0	8	80,0

B 14

KONJUSJLAN İŞÇİLERDEN KÖYDE EVİ OLANLARIN EVLERİNDE
AİLELERİNE AİT KAÇ ODA OLDUĞU

KÖYDE EVİ YAR	109	N					ODA BASINAK DÜŞEN NÜFUS
		1 ODALI	2 ODALI	3 ODALI	4 ODALI	5 ODALI	
		19	41	22	21	6	6,4

* TABLO AİLESİ KÖYDE OTURAN EVLİ VE BEKÂR İŞÇİLERE
GÖRE DÜZENLENDİ

B 15

KÖYDE GAZA AYDA KAÇ TL. ÖDEDİKLERİ

GAZA ÖDENEYEN PARA	109	N*					Mdn. TL.
		10 - 19	20 - 29	30 - 39	40 - 49	50 - 59	
		7	92	3	2	5	24,5

* KÖYDE EVİ OLAN İŞÇİLERİN EVLERİNDE SU VE ELEKTRİK YOKTUR.
SUYU MAHALLE ÇEŞMESİNDEN ALIRLAR GAZ LÂMBALARINI İLE DE
AYDINLATIRLAR

B 18

KONUŞULAN İŞÇİNİN KÖYÜNDEKİ EVİNDE
RADYO, DİĞİSMAKİNASI VE GAZ OCAĞI
OLUP OLMADIĞI*

	N	VAR		YOK	
		N	%	N	%
RADYO	105*	46	42,2	53	57,8
DİĞİSMAKİNASI	109	11	10,1	98	89,9
GAZ OCAĞI	109	51	45,8	58	53,2
TOPLAM					

B 17

WC NİN İÇERİDEMİ DİŞARIDAMI
OLDUĞU

	N	İÇERİDE		DİŞARIDA	
		N	%	N	%
TOPLAM	109	30	27,5	79	72,5

B 16

KONUŞULAN İŞÇİNİN KÖYÜNDEKİ EVİNDE
YIKANACAK YER VE MUTFAK OLUP
OLMADIĞI

	N	VAR		YOK	
		N	%	N	%
YIKANACAK YER	109	58	53,2	51	46,8
MUTFAK	109	63	57,8	46	42,2
TOPLAM					

* SADECE İŞÇİNİN AİLESİNDE BİR KİŞİ VARDIR.

B 19

KONUSULAN İSCİNİN KÖYDE EVİ OLANLARIN
EVLERİNDE NE İLE İSİNDİKLİKLERİ

N	ODUN		TİNEK	
	N	%	N	%
TOPLAM	109	41,3	56	58,7

B 20

GEÇEN SENE NE KADAR YAKACAK PARASI
ÖDEDİKLERİ

N	ÖDEDİ *		ÖZEMEDİ	
	N	%	N	%
109	13	11,9	96	88,1

* YAKACAK PARASI ÖDEYEN 13 KİSİDEN 8 TANESİ
300 TL, 1'İ 400 TL, 2'Sİ 700 TL, VE DİĞER 2,1
1000 TL ÖDEDİLER

C 1

KONUŞULAN İŞCİLERİN KÖYE PARA
GÖNDERİP GÖNDERMEME DURUMU

		N	KÖYE PARA GÖNDERİR		KÖYE PARA GÖNDERMEZ	
			N	%	N	%
		155	104	67,1	51	32,9
MAKİNA	EVLİ	53	31	58,5	22	41,5
	BEKÂR	15	12	80,0	3	20,0
FİRİN	EVLİ	58	42	72,4	15	27,5
	BEKÂR	29	19	65,5	10	34,5

C 2

KONUŞULAN İŞCİLERDEN KÖYE PARA GÖNDERENLERİN
AYDA KAÇ TÜRK LİRASI GÖNDERDİKLERİ

		N	KÖYE PARA GÖNDERENLERİN AYDA KAÇ TÜRK LİRASI GÖNDERDİKLERİ				Mdn. TL.
			0 - 199	200 - 399	400 - 599	600 - 799	
		104	36	62	5	1	259,5
MAKİNA	EVLİ	31	11	18	2	—	259,5
	BEKÂR	12	5	5	2	—	239,5
FİRİN	EVLİ	42	12	29	—	1	259,5
	BEKÂR	19	8	10	1	—	229,5

C 3

KONUŞULAN İŞÇİNİN KÖYÜNDE ŞAHSINA
AİT ARAZİ OLUP OLMADIĞI

N	ARAZİ VAR		ARAZİ YOK	
	N	%	N	%
155	48	31,0	107	69,0
MAKİNA	16	23,5	52	76,5
FİRİN	32	36,8	55	63,2

C 4

KONUŞULAN İŞÇİNİN KÖYDE ŞAHSINA AİT ARAZİ VAR İSE DÖNÜM
OLARAK MİKTARI

N	0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60 +	Q ₁	Q ₂	Q ₃
	48	10	20	3	2	7	2			
MAKİNA	3	8	2	—	3	—	—	10,8	15,8	24,5
FİRİN	7	12	1	2	4	2	4	10,3	17,0	44,3

* KONUŞULAN İŞÇİLERDEN 1'İNİ ARAZİSİNE BİRSEY EKMEZ

C 5

KONUŞULAN İŞÇİNİN KÖYDEKİ ARAZİSİNE KAC
CEŞİT ÜRÜN EKTİĞİNİ GÖSTERİR TABLO

N	1. ÇEŞİT EKER		2. ÇEŞİT EKER		3. ÇEŞİT EKER		
	N	%	N	%	N	%	
47	6	12,8	25	53,2	16	34,0	
MAKİNA	16	2	12,5	8	50,0	6	37,5
FİRİN	31	4	13,0	17	54,8	10	32,2

C 6

KONUŞULAN İŞÇİNİN KÖYDEKİ ARAZİSİNE NE EKTİĞİ

N	BUĞDAY-ARPA EKER		ARPA-MISIR EKER		BUĞDAY-ARPA EKER		PATATES-PANÇAR EKER		BUĞDAY EKER		ĞAY EKER		FINDIK YETİSTİRİR	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
104	48	46,1	44	42,3	5	5,8	4	3,8	1	1,0	1	1,0	1	1,0
MAKİNA	36	18	50,0	14	38,9	2	5,5	1	2,8	1	2,8	—	—	—
FİRİN	68	30	44,1	30	44,1	4	5,9	3	4,4	—	—	1	1,5	

C 7

KOYDE ARAZİSİ YOK İDİyse SEBEBİNİN NE
OLDUĞU

	N	BABASININ		ARAZİYİ BIRAKTI *		YOKTU	
		N	%	N	%	N	%
	107	92	86,0	1	0,9	14	13,1
MAKİNA	52	45	86,5	1	2,0	6	11,5
FİRİN	55	47	85,0	—	—	8	15,0

* KONUŞULAN İŞÇİNİN 25 DÖNÜM ARAZİSİ YARDI
BULGARİSTANDA KALDI.

C 8

KONUŞULAN İŞÇİNİN AİLESİNE AİT
ARAZİ OLUP OLMADIĞI

	N	EVET		HAYIR	
		N	%	N	%
	155	103	66,5	52	33,5
MAKİNA	68	49	72,1	19	27,9
FİRİN	87	54	62,1	33	37,9

C 9

KONUŞULAN İŞÇİNİN AİLESİNE AİT ARAZİ VAR İSE DÖNÜM OLARAK MIKTARI

	N	0 - 9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 +	g ₁	g ₂	g ₃
	103	22	24	12	10	8	6	4	17	11,1	24,0	51,6
MAKİNA	49	10	11	5	6	6	2	1	8	11,5	26,5	47,4
FİRİN	54	12	13	7	4	2	4	3	9	10,7	22,4	55,8

C 10

KONUŞULAN İŞÇİLERİN AİLELERİNİN KÖYDEKİ ARAZİLERİNE
KAÇ ÇEŞİT ÜRÜN EKİTLERİNİ GÖSTERİR TABLO

N	1. ÇEŞİT EKER		2. ÇEŞİT EKER		3. ÇEŞİT EKER		
	N	%	N	%	N	%	
103	13	12,6	73	70,9	17	16,5	
MAKİNA	49	3	6,0	4,0	82,0	6	12,0
FİRİN	54	10	18,5	3,3	61,1	11	20,4

C 11

KONUŞULAN İŞÇİNİN AİLESİNİN KÖYDEKİ ARAZİSİNE NE EKTİĞİ

N	BUĞDAY-ARPA EKER		BUĞDAY-ARPA EKER		YULAF EKER		FAŞULYA EKER		ÇAY EKER		FINDIK YETİŞTİRİR	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
210	51	24,3	146	69,5	5	2,4	3	1,4	1	0,5	4	1,9
MAKİNA	18	17,8	80	79,2	—	—	1	1,0	1	1,0	1	1,0
FİRİN	33	30,2	66	60,6	5	4,6	2	1,8	—	—	3	2,8

C 12

KONUŞULAN İŞÇİYE AİLESİNİN TARLASINDA YETİŞTİRDİKLERİNDEN HİSSE VERİP VERMEDİĞİ

N	MÜSTEREK		VERMEZ		MEMLEKETE BİDİNCE VERİR	
	N	%	N	%	N	%
103	38	36,9	62	60,2	3	2,9
MAKİNA	19	38,8	29	59,2	1	2,0
FİRİN	19	35,2	33	61,1	2	3,7

C 14

KONUŞULAN İŞÇİLERDEN MEMLEKETE DÖNECEK OLANLARIN NEDENLERİ

	N	DÖNECEK İSE NEDEN							
		AİLESİ ORADA		BURADA GEÇİM ZOR		BORCU BİTİYOR		BURANN İŞİ ZOR	
		N	%	N	%	N	%	N	%
TOPLAM	93	72	77,4	15	16,2	3	3,2	3	3,2

MEMLEKETE DÖNMEYECEK OLANLARIN NEDENLERİ

	N	DÖNMEYECEK İSE NEDEN							
		BURADA YERLEŞMİS-		MEMLEKETTE GEÇİM ZOR		BURASI EĞİLELİ			
		N	%	N	%	N	%	N	%
TOPLAM	45	14	31,1	29	64,5	2	4,4		

C 13

KONUŞULAN İŞÇİNİN YERLEŞMEK İÇİN MEMLEKETE DÖNÜP DÖNMEYECEĞİ

	N	DÖNECEK		DÖNMEYECEK		BELLİ DEĞİL		
		N	%	N	%	N	%	
			155	93	60,0	45	29,0	17
MAKİNA	AİLESİ KÖYDE	42	33	78,6	6	14,3	3	7,1
	AİLESİ İSTANBULDA	26	1	3,8	20	77,0	5	19,2
FIRIN	AİLESİ KÖYDE	67	58	86,5	4	6,0	5	7,5
	AİLESİ İSTANBULDA	20	1	5,0	15	75,0	4	20,0

C 15

KONUŞULAN İŞÇİLERİN AİLELERİNDE KENDİLERİNDEN BASKA ÇALIŞAN OLUP OLMA DİĞİ

N	ÇALIŞAN VAR		ÇALIŞAN YOK	
	N	%	N	%
46*	7	15,2	39	84,8
MAKİNA	5	19,2	21	80,8
FİRİN	2	10,0	18	90,0

* KONUŞULAN İŞÇİLERİN AİLELERİNDE KENDİLERİNDEN BAŞKA ÇALIŞANLARIN HEPSİ ÇAYIRBAŞINDA ÇALIŞMAKTADIRLAR.

C 16

KONUŞULAN İŞÇİLERİN AİLELERİNDE ÇALIŞANLARIN KİMLER OLDUĞU

N*	KARISI	OĞLU	ERKEK KARDEŞİ	AİLESİ	
				MAKİNA	FİRİN
7	4	1	2		
5	4	—	1	MAKİNA	İSTANBULDA
2	—	1	1	FİRİN	İSTANBULDA

* ÇALIŞAN KADIN VE ERKEKLERİN 6'SI FABRİKA İŞÇİSİ 1 İŞÇİNİN KARISIDA HADEMEDİR

C 17

KONUSULAN İŞÇİLERİN AİLESİNDE ÇALIŞANLARIN AYLIK KAZANÇLARI

		N	300 - 599	600 - 899	900 - 1199	1 200 +	M dn T L.
		7	2	2	2	1	839,5
MAKİNA	AİLESİ İSTANBULDA	5	2	1	1	1	749,5
FİRİN	AİLESİ İSTANBULDA	2	—	1	1	—	899,5

C 18

KONUSULAN İŞÇİLERİN NAKİT OLARAK BAŞKA YERDEN GELİRİ OLUP OLMADIĞI

	N	* VAR		Y O K	
		N	%	N	%
	155	1	0,6	154	99,4
MAKİNA	68	1	1,5	67	98,5
FİRİN	87	—	—	87	100,0

* GELİRİ OLAN BİR İŞÇİ BİR YAZDA ÇAYDAN 3000 TL. FİNDIKTAN 1000 TL. ALMAKTADIR.

C 19

KONUŞULAN İŞÇİLERİN DOĞUM YERLERİNİ TERK
ETTİKLERİ TARİH

	N	1955 TEN SONRA		1954 TEN EVVEL		
		N	%	N	%	
		155	131	84,5	24	15,5
MAKİNA	AİLESİ KÖYDE	42	41	97,6	1	2,4
	AİLESİ İSTANBULDA	26	18	69,2	8	30,8
FİRİN	AİLESİ KÖYDE	57	54	80,6	13	19,4
	AİLESİ İSTANBULDA	20	18	90,0	2	10,0

C 20

KONUŞULAN İŞÇİLERİN DOĞUM YERLERİNİ TERK YAŞLARI

	N	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40 +	M.İN. YAŞ	
		155	2	19	48	46	15	15	7		3
MAKİNA	AİLESİ KÖYDE	42	—	7	10	13	5	4	3	—	21,0
	AİLESİ İSTANBULDA	26	1	2	10	7	3	1	1	1	19,5
FİRİN	AİLESİ KÖYDE	57	—	9	25	18	6	7	2	—	19,5
	AİLESİ İSTANBULDA	20	1	1	3	8	1	3	1	2	22,5

C 21

KONUŞULAN İŞÇİNİN DOĞUM YERLERİNDEKİ İŞLERİ

N	ÇİFTİÇİ		MARAĞOZ		KÖMÜR MADENİ İŞÇİSİ		OTO TAMİRÇİSİ		T ERZİ		FABRİKA İŞÇİSİ		İ S S İ Z	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
155	147	95.0	1	0.6	1	0.6	2	1.3	1	0.6	1	0.6	2	1.3
58	61	89.7	1	1.5	1	1.5	1	1.5	1	1.5	1	1.5	2	2.8
87	86	98.8	—	—	—	—	1	1.2	—	—	—	—	—	—

C 22

KONUSULAN İŞCİLERİN BABALARININ İŞLERİ

	N	ÇİFTİ		ASKER TEKAÜDÜ		ZONGULDAK MADENİNDEN TEKAÜT		İSSİZ	
		N	%	N	%	N	%	N	%
	155	150	96,8	1	0,6	1	0,6	3	2,0
MAKİNA	68	65	95,5	1	1,5	1	1,5	1	1,5
FİRİN	87	85	97,7	-	-	-	-	2	2,3

C 24

KONUŞULAN İŞÇİNİN DOĞUM YERİNİ TERKETTİKTEN SONRA
İSTANBUL'A GELİNCEYE KADAR KAÇ YERE GİTTİĞİ

	N	1 YERE GİTTİ		2 YERE GİTTİ		HEMEN İSTANBUL'A GELDİ		
		N	%	N	%	N	%	
	155	27	17,4	15	9,7	113	72,9	
MAKİNA	AİLESİ KÖYDE	42	6	14,3	2	4,8	34	80,9
	AİLESİ İSTANBULDA	26	7	27,0	5	19,2	14	53,8
FİRİN	AİLESİ KÖYDE	67	9	13,4	6	9,0	52	77,6
	AİLESİ İSTANBULDA	20	5	25,0	2	10,0	13	65,0

C 25

KONUŞULAN İŞÇİLERİN İSTANBUL'A GELMEDEN ÖNCE NERELERE GİTTİKLERİ

	N	EGE BÖLGESİ				KARADENİZ BÖLGESİ				MARMARA BÖLGESİ	İÇ ANADOLU BÖLGESİ		DOĞU ANADOLU BÖLGESİ		DENİZCI						
		İZMİR		KÜT AHYA		DİĞER		ZONGULDAK			SAMSUN		DİĞER		N	%	N	%			
		N	%	N	%	N	%	N	%		N	%	N	%					N	%	
	57	10	17.6	5	8.8	6	10.5	8	14.0	4	7.0	4	7.0	8	14.0	6	10.5	5	8.8	1	1.8
MAKİNA	27	3	11.0	3	11.0	2	7.4	3	11.0	2	7.4	3	11.0	5	19.0	2	7.4	3	11.0	1	3.8
FİRİN	30	7	23.3	2	6.7	4	13.3	5	16.7	2	6.7	1	3.3	3	10.0	4	13.3	2	6.7	—	—

C 26

KONUŞULAN İŞÇİNİN NE İŞ YAPTIĞI

N	MAL SATIÇISI		MADEN İŞÇİSİ		İN SAAT İŞÇİSİ		YOL İN SAAT İŞÇİSİ		FİDAN DİKİÇİSİ		FABRİKA İŞÇİSİ		DENİZCİ		KOMİ		SÖFOR	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
57	1	1.8	12	21.1	11	19.3	8	14.0	5	8.8	13	22.8	1	1.8	3	5.2	3	5.2
MAKİNA	27	—	5	6	4	2	5	1	3	5.2	1	1	1	1	1	1	1	1
FİRİN	30	1	7	5	4	3	8	—	2	—	8	—	—	—	2	—	—	—

C 27

İŞİNDEN NEDEN AYRILDIĞI

N	MEMLEKETTEN ÇAĞIRDILAR		ASKERE GİTTİ		İS BİTTİ		PARA AZDI		PATRON PARA VERMEDİ		DENİZCİLİKTE GECİM YOK		AİLESİ İSTANBULA GELMİŞ		İNKILAPTA FAZLA İŞİ ÇIKTI	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
57	15	26.3	7	12.3	16	28.1	12	21.0	2	3.5	1	1.8	2	3.5	2	3.5
MAKİNA	27				6		7		2		1		2		1	
FİRİN	30				10		5		—		—		—		1	

C 28

KONUŞULAN İŞÇİNİN İSTANBUL'A GELİŞ TARİHİ

	N	1955'ten sonra		Evel	
		N	%	N	%
	155	138	89,0	17	11,0
MAKİNA	42	41	97,6	1	2,4
FİRİN	26	21	80,8	5	19,2
FİRİN	67	58	86,6	9	13,4
FİRİN	20	18	90,0	2	10,0

C 29

KONUŞULAN İŞİNİN İSTANBUL'A GELİŞ YAŞI

		N	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45 +	Mdn. Yaş
		155	2	15	35	50	24	17	8	2	2	22,0
MAKİNA	AİLESİ KÖYDE	42	—	4	13	12	5	5	3	—	—	21,0
	AİLESİ İSTANBULDA	26	—	2	4	10	7	—	2	—	1	23,0
FİRİN	AİLESİ KÖYDE	67	1	7	17	20	9	9	3	1	—	21,5
	AİLESİ İSTANBULDA	20	1	2	1	8	3	3	—	1	1	23,0

C 31

KONUŞULAN İŞÇİNİN BU FABRİKAYA GİRİNCEYE KADAR KAÇ
YERDE ÇALIŞTIĞI

	N	1 YERDE ÇALIŞTI		2 YERDE ÇALIŞTI		3 YERDE ÇALIŞTI		HEMEN BU FABRİKAYA GİRDİ	
		N	%	N	%	N	%	N	%
	155	57	36,8	17	11,0	6	3,9	75	48,3
MAKİNA	68	29	42,7	4	5,9	2	2,9	33	48,5
FİRİN	87	28	32,2	13	14,9	4	4,6	42	48,3

C 32

KONUSULAN İŞÇİLERİN BU FABRİKAYA GİRİNCEYE KADAR NERELERDE ÇALIŞTIKLARI

	N	CAYIRBAŞI		AYAZ AĞA		İSTİNYE		BEYKÖZ		BESİKTAŞ		SİSLİ		BEYOĞLU		BAKIRKÖY		BEYAZIT		EMİNÖNÜ		KABİTHANE		KADIKÖY			
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%		
	109	15	13,9	12	11,0	14	12,8	8	7,3	7	6,5	6	5,5	2	1,8	9	8,3	8	7,3	7	6,5	8	7,3	13	11,9	4	3,7
MAKİNA	43	5	11,6	5	11,6	5	11,6	1	2,3	3	7,0	3	7,0	1	2,4	4	9,3	3	7,0	5	11,6	4	9,3	4	9,3	4	9,3
FİRİN	66	10	15,1	7	10,6	9	13,6	7	10,6	4	6,1	3	4,6	1	1,5	5	7,6	5	7,6	2	3,0	4	6,1	9	13,6	9	13,6

C 33

TOPLAM SURE

	N	1 S E N E	2 + S E N E	5 - 7 S E N E	8 - 10 S E N E	11 + S E N E	M d n .
	* 80	38	34	3	3	2	2
MAKINA	35	16	14	2	1	2	2
FIRIN	45	22	20	1	1	1	1,5

* 1 VEYA DAHA FAZLA YERDE ÇALIŞANLAR TOPLAMI

C 34

NE İŞ YAPTIKLARI

	BİR İSTE ÇALIŞMIŞ	BİR İSTEN FAZLA İSTE ÇALIŞMIŞ	N	GAZİNO KOMİSİ		FABRİKA İŞİSİ		TE MİZLİK İŞİSİ		TAŞ OCAĞI İŞİSİ		FİDE DİKİSİ		İNSAAT İŞİSİ		FİRİNCI	
				N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
	80	29	109	7	6.4	25	22.9	10	9.2	5	5.5	24	22.0	32	29.4	5	4.6
MAKİNA	35	8	43	4	9.3	12	27.9	4	9.3	4	9.3	9	20.8	10	23.3		
FİRİN	45	21	66	3	4.6	13	19.7	6	9.1	2	3.0	15	22.7	22	33.3	5	7.6

İSTANBUL'DA ÇALIŞAN İŞÇİLERİN AYLIK KAZANÇLARININ
KAÇ TL. OLDUĞU

		0 - 2 99	300 - 5 99	600 - 8 99	Mdn TL
	N	109	64	13	419,5
MAKİNA		43	21	7	389,5
FİRİN		66	43	6	419,5

C 36

KONUŞULAN İŞÇİLERİN İSTANBUL'DA BU FABRİKAYA GİRMEYEN ÖNCEKİ İŞLERİNİ NE SEBEPTE TERKETTİKLERİ

	N	İS BİTTİ		PARA AZDI		HASTALANDI		İSİ UZAKTI		MEMLEKETTEN ÇAĞIRDILAR		BASKA İŞE GİRDİ		ASKERE GİTTİ		KAYGA ETMİŞ	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
	109	46	42.2	26	23.9	2	1.8	3	2.8	23	21.1	2	1.8	5	4.6	2	1.8
MAKİNA	43	18	42.0	11	26.0	1	2.0	1	2.0	8	19.0	1	2.0	3	7.0	-	-
FİRİN	66	28	42.0	15	23.0	1	1.5	2	3.0	15	23.0	1	1.5	2	3.0	2	3.0

D 1

KONUŞULAN İŞÇİLERİN BU FABRİKAYA GİRİŞ TARİHLERİ

N	1965 - 1969		1960 - 1964		1955 - 1959	
	N	%	N	%	N	%
155	108	69,7	42	27,1	5	3,2
MAKİNA	44	64,7	21	30,9	3	4,4
FİRİN	64	73,6	21	24,1	2	2,3

D 2

KONUŞULAN İŞÇİLERİN BU FABRİKADA NASIL İŞ BULDUKLARI

N	BURADA ÇALIŞAN ARKADAŞLARI SÖYLEDİ		AKRABASI BU FABRİKADA ÇALIŞIR O BULDU		KENDİ BULDU	
	N	%	N	%	N	%
155	78	50,3	13	8,4	64	41,3
MAKİNA	24	35,3	5	7,4	39	57,3
FİRİN	54	62,1	8	9,2	25	28,7

D 3

KONUŞULAN İŞÇİNİN FABRİKADA İLK İŞE BAŞLADIĞI BU ZAMAN NE İŞ YAPTIĞI

	N	%	MAKİNADA MAL TAŞIMIS		MAKİNA ÇALIŞTIRIR		MAKİNADA POSTA BAŞI		FİRİNDA - MEYDANDA TUĞLA YÜKLEMİŞ		ATALYEDE KAYNAKÇI		FİRİNDA ATEŞÇİ		FİRİNDA POSTA BAŞI		FİRİNDA KANAL TEMİZLER		
			N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
Z	155	47	30.3	6	3.9	4	2.6	71	45.8	2	1.3	14	9.0	7	4.5	4	2.5		
MAKİNA	68	35	51.5	6	8.8	4	5.9	16	23.5	2	2.9	5	7.4						
FİRİN	87	12	13.8					55	63.2			9	10.4	7	8.0	4	4.6		

D 4

HERHANGİ BİR SEBEPTEN YER DEĞİSTİRİP
DEĞİSTİRMEDİĞİ

	N	EVET		HAYIR	
		N	%	N	%
	155	58	37,4	97	62,6
MAKİNA	68	34	50,0	34	50,0
FİRİN	87	24	27,6	63	72,4

D 5

KONUŞULAN İŞÇİNİN HALEN YAPILAN
İŞTEN MEMNUN OLUP
OLMADIĞI

	N	MEMNUN		MEMNUN DEĞİL	
		N	%	N	%
	155	127	81,9	28	18,1
MAKİNA	68	53	77,9	15	22,1
FİRİN	87	74	85,0	13	15,0

D 6

KONUŞULAN İŞÇİNİN BU FABRİKANIN DIŞINDA
BAŞKA BİR İŞE GEÇMEYİ DÜŞÜNÜP DÜŞÜNMEDİĞİ

	N	* EVET		HAYIR	
		N	%	N	%
	155	28	18,1	127	81,9
MAKİNA	68	15	22,1	53	77,9
FİRİN	87	13	15,0	74	85,0

* KONUŞULAN İŞÇİ BU FABRİKANIN PARASIZ
İŞİ AĞIR OLDUĞU İÇİN FAZLA PARALI VE İŞİ
HARF BİR İŞE GEÇMEYİ DÜŞÜNMEKTEDİR

D 7

KONUŞULAN İŞÇİLERİN GÜNDE KAÇ SAAT ÇALIŞTIKLARI

	Z	8 SAAT	11 SAAT	MEAN ÇALIŞMA SÜRESİ
	155	139	16	8.3
MAKİNA	68	52	16	8.7
FİRİN	87	87	—	8.0

D 8

KONUŞULAN İŞÇİNİN NET GÜNDELİKLERİNİN NE KADAR OLDUĞU (TL)

	N	1450 - 1599	1600 - 1749	1750 - 1899	19.00 - 2049	2050 - 2199	2200 - 2349	2350 - 2499	2450 - 2599	26.00 +	
	155	110	12	7	10	7	1	—	4	4	15,6
MAKİNA	68	43	6	2	5	6	—	—	2	4	15,7
FIRIN	87	67	6	5	5	1	1	—	2	—	15,6

Mdn TL.

D 9

KONUŞULAN İŞÇİYE VERİLEN ÜCRETİN
İŞÇİYE GÖRE İSİNİN KARŞILIKLI OLUŞUP
OLMADIĞI

N	EVET		HAYIR	
	N	%	N	%
155	101	65,2	54	34,8
68	45	66,2	23	33,8
87	56	64,4	31	35,6

* ÜCRETLERİNDEN MEMNUN OLMAYAN İŞÇİLERDEN
42'İ PARANIN AZ OLUŞUP GEÇİNEMEDİĞİNDEN 12'Sİ
İŞE İSİN AĞIR PARANIN AZ OLUŞUNDAN
ŞİKAYETÇİDİRLER

D 10

KONUŞULAN İŞÇİNİN AYDA ALDIĞI NET PARA
MİKTARI

* 1, 2 N	300 - 499		500 - 699		700 - 899		900 - 1099		1100 - 1299		1300 +	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
155	83	53,5	59	38,0	10	6,4	1	0,6	1	0,6	1	0,6
68	31	45,7	28	41,2	6	8,8	1	1,5	1	1,5	1	1,5
87	52	59,8	31	35,6	4	4,6	—	—	—	—	—	—

* 1. İŞÇİ AYDA 2 DEFA PARA ALMAKTA DİR.

* 2. İŞÇİ SENEDE 2 DEFA ŞEKER VE KURBAN BAYRAMINDA 125 TL İKRAMIYE ALMAKTA DİR

D 11

KONUŞULAN İŞÇİNİN AVANS KONUSUNDA
ŞİKAYETÇİ OLUP OLMADIĞI

N	* EVET		HAYIR		
	N	%	N	%	
155	73	47.1	82	52.9	
MAKİNA	68	33	48.5	35	51.5
FİRİN	87	40	46.0	47	54.0

* AVANS HUSUSUNDA ŞİKAYETİ OLAN
İŞÇİLER PARANIN GEÇ VERİLMESİNDEN VE
BORÇLANDIKLARINDAN ŞİKAYETÇİDİRLER

D 12

KONUŞULAN İŞÇİNİN AYDA ELİNE GEÇEN
ÜCRETİN NE KADAR KESİLDİĞİNİ BİLİP BİLMEDİĞİ

N	EVET		HAYIR		
	N	%	N	%	
155	47	30.3	108	69.7	
MAKİNA	68	26	38.2	42	61.8
FİRİN	87	21	24.1	66	75.9

D 13

KONUŞULAN İŞÇİNİN İŞ YERİ ŞARTLARINDAN
MEMNUN OLUP OLMADIĞI

	N	EVET		HAYIR	
		N	%	N	%
			155	121	78,1
MAKİNA	68	48	70,6	20	29,4
FİRİN	87	73	83,9	14	16,1

D 14

KONUŞULAN İŞÇİNİN FABRİKAYA GİRDİĞİNDEN BERİ MAAŞININ KAÇ
DEFA ARTTIĞI

	N	ARTMADI		ARTTI *									
				1 DEFA		2 DEFA		3 DEFA		4 DEFA		5 DEFA	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
	155	83	53,5	34	21,9	11	7,1	15	9,7	10	6,5	2	1,3
MAKİNA	68	14	20,5	27	40,0	8	12,0	9	13,0	9	13,0	1	1,5
FİRİN	87	69	79,3	7	8,0	3	3,5	6	7,0	1	1,1	1	1,1

* 72 İŞÇİNİN MAAŞLARININ ARTIŞ TOPLAMLARI 151 ETMEKTEDİR.

D 15

KONUSULAN İŞÇİNİN İŞYERİ AMİRİNİN
DAV RANIŞINDAN MEMNUN OLUŞUP OLMADIĞI

N	MEMNUN		DEĞİL MEMNUN	
	N	%	N	%
155	144	92,9	11	7,1
MAKİNA	67	98,5	1	1,5
FİRİN	77	88,5	10	11,5

D 16

KONUŞULAN İŞÇİNİN İŞİNDE KAZA GEÇİRİP
GEÇİRMEDİĞİ

	N	E YET		HAYIR	
		N	%	N	%
	155	25	16.1	130	83.9
MAKİNA	68	14		54	
FİRİN	87	11		76	

D 17

KONUŞULAN İŞÇİ KAZA GEÇİRDİ İSE KENDİSİNE NE OLDUĞU

	N	AYAĞI EZİLDİ		ELİ EZİLDİ		GÖZÜ YARILDI		KAFASI YARILDI		YÜZÜELLERİ YANDI		YANAĞI YARILDI	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
	25	8	32.0	9	36.0	1	4.0	4	16.0	1	4.0	2	8.0
MAKİNA	14	4		6		1		3		—		—	
FİRİN	11	4		3		—		1		1		2	

D 18

KONUŞULAN İŞÇİNİN SENDİKANIN ŞİMDİYE KADAR TEMİN ETTİKLERİNİN
DIŞINDA NELER YAPMASINI İSTEDİĞİ

N	PARASINI ARTTIRSIN		ELBİSE VERSİN		ÇOCUK ZAMMI VERSİN		YEMEK ÇOK VERSİN		İTİSE NE OLUR SENDİKA KENDİ DEDİĞİNİ YAPAR		BAŞKA BİR ŞEY İSTE MEZ	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
155	85	54,8	6	3,9	2	1,3	7	4,5	4	2,6	51	32,9
68	38	55,9	5	7,4	2	2,8	5	7,4	—	—	18	26,5
87	47	54,0	1	1,1	—	—	2	2,3	4	4,6	33	38,0

D 19

SOSYAL SİGORTA HASTA NE VE DOKTORUNA
HİÇ İŞİ DÜŞÜP DÜŞMEDİĞİ

	N	EVET		HAYIR	
		N	%	N	%
	155	122	78,7	33	21,3
MAKİNA	68	60	88,2	8	11,8
FİRİN	87	62	71,3	25	28,7

D 20

İŞİ DÜŞTÜ İSE SİGORTA HASTANE
DOKTORUNDAN MEMNUN OLUP OLMADIĞI

	N	MEMNUN		* MEMNUN DEĞİL	
		N	%	N	%
	122	121	99,2	1	0,8
MAKİNA	60	59	98,3	1	1,7
FİRİN	62	62	100,0	—	—

* İŞÇİ, DOKTOR İYİ MUAYENE ETMEDİĞİ
İÇİN DOKTORDAN MEMNUN DEĞİLDİR

D 21

KONUŞULAN İŞÇİNİN İZİN ALMAYI HAK ETTİKTEN
SONRA İSTEDİĞİ ZAMAN İZİN ALIP ALMAYACAĞI

N	EYET		HAYIR		HİÇ İZİN ALMAYI BİLMEZ	
	N	%	N	%	N	%
	104	67,1	42	27,1	9	5,8
MAKİNA	53	77,9	15	22,1	—	—
FİRİN	51	58,5	27	31,0	9	10,4

D 22

HAYIR İŞE NEDEN

N	PATRON VERMEZ		SENESE DOLMADI		İŞÇİYE İHTİVAÇ ÇOK	
	N	%	N	%	N	%
	4	9,5	21	50,0	17	40,5
MAKİNA	4	26,7	3	20,0	8	53,3
FİRİN	—	—	18	66,7	9	33,3

D 23

KONUŞULAN İŞÇİNİN SENELİK İZİNİNİN
KAÇ GÜN OLDUĞU

N	12 GÜN		21 GÜN	
	N	%	N	%
155	141	91,0	14	9,0
68	61	89,7	7	10,3
87	80	92,0	7	8,0

D 24

KONUŞULAN İŞÇİNİN SENELİK İZİNİNİ NE ZAMAN ALMAK İSTEDİĞİ

N	İLK BAHAR		YAZ		SONBAHAR		KİŞ		HABER AYDA OLURSA		İZİN İSTEMEZ	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
155	39	25,2	67	43,2	19	12,3	2	1,3	15	9,7	13	8,3
68	19	27,9	32	47,1	6	8,8	—	—	7	10,3	4	5,9
87	20	23,0	35	40,2	13	14,9	2	2,3	8	9,2	9	10,4

D 25

KONUŞULAN İŞÇİNİN İZİNİNİ NE SEBEPTEN ALMAK İSTEDİĞİ

	N	MEMLEKETİN EKİN ZAMANI İÇİN		BEZMER İÇİN		EVİNİN İSİKİ YAPMAK İÇİN		MEMLEKETTE EV YAPTIRACAK İÇİN		EYLENMEK İÇİN		ŞİMDİ PARAYA İHTİYACI VAR		TEMEL İHTİYAÇLAR	
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
	155	94	60,6	35	22,6	4	2,6	2	1,3	1	0,6	6	3,9	13	8,4
MAKİNA	68	43	63,2	15	22,1	2	2,9	2	2,9	1	1,5	4	5,9	1	1,5
FİRİN	87	51	58,6	20	23,0	2	2,3	—	—	—	—	2	2,3	12	13,8

D 26

KONUŞULAN İŞÇİNİN GEÇEN YIL İZİNİ NE ZAMAN ALDIĞI

	* 57	İLK BAHAR		YAZ		SONBAHAR		KIS	
		N	%	N	%	N	%	N	%
		11	19,3	14	24,6	24	42,1	8	14,0
MAKİNA	32	5	15,6	11	34,3	10	31,3	6	18,8
FIRIN	25	6	24,0	3	12,0	14	56,0	2	8,0

* 155 - N - 98 İZİN ALMAYANLAR

D 27

İZİNİNİ ALDIĞI ZAMAN NE YAPTIĞI

	N	MEMLEKETTE ZİRAAT YAPTI		MEMLEKETTE İZDİ		MEMLEKETTE İZDİ		MEMLEKETTE EYLENDİ		EVİNİ DÜZELTİ		MİSAALTA ÇALIŞTI
		N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
	57	22	38,4	15	26,1	12	21,0	1	2,0	6	10,5	2
MAKİNA	32	11		8		8		1		3		1
FIRIN	25	11		7		4		—		3		

D 29

ÇIKIŞ İZİNİ ALIRSA NE SEBEPTEN ALDIĞI

	AMELİYAT İÇİN		ARAZİDE ÇALIŞMAK İÇİN		KENDİ CAHİLİĞİ İÇİN		DİNLENMEK İÇİN		MEMLEKETTEN ÇIKIŞLAR		BASKA İŞE GİRMİŞ		SÖZÜDE DAYANMAMIŞ	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
* N	1	2.7	23	62.2	2	5.4	1	2.7	7	18.9	1	2.7	2	5.4
37														
MAKİNA	1	6.7	6	40.0	1	6.7	—	—	4	26.6	1	6.7	2	13.3
FİRİN	—	—	17	77.2	1	4.6	1	4.6	3	18.6	—	—	—	—

* 37 İŞÇİ DÖNÜŞLERİNDE FABRİKAYA GİRMEK İÇİN BİR PROBLEMLERİ OLSA DAHI TEKRAR İSTANBULA GELİRLER

D 28

KONUŞULAN İŞÇİNİN İZİNİN DIŞINDA ÇIKIŞ İZİNİ ALIP ALMADIĞI

	EVEY		MAYIR	
	N	%	N	%
* N	37	23.9	118	76.1
155				
MAKİNA	15	22.1	53	77.9
FİRİN	22	25.3	65	74.7
87				

D 30

ÇIKIŞ İZİNİ OLAN İŞÇİNİN İSTANBUL'A GELİRSE
NE SEBEPTEN GELDİĞİ

N	MEMLEKETTE BACIZ YOK		EKİM ZAMANI M EM L EK E T E G İ T M E Ğ E M E C B Ü R		BASKA İŞE G İ R E R		
	N	%	N	%	N	%	
	37	34	91.9	1	2.7	2	5.4
MAKİNA	15	13		1		1	
FİRİN	22	21		—		1	

D 31

KONUŞULAN İŞÇİNİN FABRİKANIN VERDİKLERİNDEN
MEMNUN OLMUP OLMADIĞI

	* ₁ N	EVET		* ₂ HAYIR	
		N	%	N	%
	155	73	47.1	82	52.9
MAKİNA	58	29	42.6	39	57.4
FIRIN	87	44	50.6	43	49.4

* 1. FABRİKA İŞÇİYE SENEDE 2 DEFA 15 ELBİSESİ
VE HAYLU SENEDE 1 DEFA 15 AYAKKABISI
AYDA 2 KALIP SABUN VERMEKTEDİR

* 2. 82 İŞÇİ FABRİKANIN KIŞLIK ELBİSE YERİNE
YAZLIK ELBİSE VERMESİNDEN ŞİKAYETÇİDİR.

D 32

KONUŞULAN İŞÇİNİN YEMEKLERDEN
MEMNUN OLMUP OLMADIĞI

	* N	EVET		HAYIR	
		N	%	N	%
	155	113	72.9	42	27.1
MAKİNA	58	57	83.8	11	16.2
FIRIN	87	56	64.4	31	35.6

* FABRİKA İŞÇİYE YEMEK VERMEKTEDİR

E 1

KONUSULAN İŞİNİN CAMİYE GİDİP
GİTMEYİŞİ

N	EVET		HAYIR	
	N	%	N	%
155	121	78,1	34	21,9
MAKİNA	56	82,4	12	17,6
FİRİN	65	74,7	22	25,3

E 2

EVET İSE NE KADAR ZAMANDA BİR GİTTİĞİ

N	CUMALARI		BAYRAM DA		FİRİN BULDUKÇA	
	N	%	N	%	N	%
121	93	76,9	4	3,3	24	19,8
MAKİNA	44	78,6	4	7,7	8	14,3
FİRİN	49	75,4	—	—	16	24,6

E 3

KONUSULAN İSÇİNİN KAHVEYE
GİDİP GİTMEYİ

N	EVET		HAYIR	
	N	%	N	%
155	109	70,3	45	29,7
MAKİNA	58	65,2	23	34,8
FİRİN	87	73,6	23	26,4

E 4

EVET İSE NEKADAR ZAMANDA BİR GİTTİĞİ

N	HER AKŞAN 5.00		FİRİSAT BULDUKÇA		BAZEN	
	N	%	N	%	N	%
109	52	47,7	18	16,5	39	35,8
MAKİNA	20	44,5	11	24,4	14	31,1
FİRİN	32	50,0	7	10,9	25	39,1

E 5

KAHVEYE GİDİYOR İSE OYUN OYNAYIP
OYNAMADIĞI

N	EVET		HAYIR	
	N	%	N	%
109	45	41,3	64	58,7
MAKİNA	21	46,7	24	53,3
FİRİN	24	37,5	40	62,5

E 6

KONUŞULAN İŞÇİLERİN SINEMAYA
GİDİP GİTMEDİKLERİ

N	EVET		HAYIR	
	N	%	N	%
155	107	69,0	48	31,0
MAKİNA	51	75,0	17	25,0
FİRİN	56	64,4	31	35,6

E 7

KONUŞULAN İŞÇİLER SINEMAYA GİDİYORLARSA NE
KADAR ZAMANDA BİR GİTTİKLERİ

N	ÇOK SEYREK		ARA SIRA		HAFTADA 1		HAFTADA 2	
	N	%	N	%	N	%	N	%
107	8	7,5	52	48,6	39	36,4	8	7,5
MAKİNA	7	14,0	20	39,0	20	39,0	4	8,0
FİRİN	1	2,0	32	57,0	19	34,0	4	7,0

TEZ

6170